

Mestna knjižnica Ljubljana
Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo

EKO BRANJE ZA EKO ŽIVLJENJE

Branje informira in izobražuje, vzgaja in zabava, nudi estetski užitek ... njegovi učinki so raznoliki in številni. Otrokom spodbuja vsestranski intelektualni, domišljjski, čustveni in socialni razvoj. Z branjem nam so nam dostopni znanje, izkušnje in modrost vsega človeštva, predstavlja preživetveno zmožnost vsakega posameznika in je eden od mostov v razvoju človeštva.

Smo vas prepričali, da branje torej lahko prispeva ne le k eko osveščanju, ampak spodbuja tudi k eko načinu življenja? **Vabimo vas, da med različnimi eko dejavnostmi spodbujate tudi branje.** In še več, različne eko dejavnosti načrtujte, poglobljajte in nadgrajujte z branjem. Še posebej zdaj, ko je Ljubljana 2010-svetovna prestolnica knjige.

V ta namen smo vam pripravili priporočilni seznam leposlovnih in poučnih knjig. Ker želimo z branjem eko osveščati in spodbujati k eko življenju v najširšem pomenu, smo uporabili pri izboru knjig **dve vsebinski gesli: »ekologija« in »sožitje«.** Glede na to, da je 2010 tudi mednarodno leto boja proti revščini in socialni izključenosti, smo nabor **dopolnili še z gesloma »revščina« in »drugačnost«** (ker ponavadi ravno različne »drugačnosti« povzročajo socialno izrinjenost; le-teh je zelo veliko, omejili smo se le na nekatere primere).

Uvrstili smo le najboljše knjige: kakovostne, zanimive in privlačne. Največ upoštevanih knjig je izšlo po letu 2000, toda med njimi so tudi nekatere s starejšo letnico izida. Nekatere, po kakovosti izstopajoče, knjige so opremljene z anotacijami, odvisno, v katerih letih so izšle (naše sezname stalno dopolnjujemo in izpopolnjujemo).

Knjige v seznamu so glede na bralne zmožnosti razdeljenena na naslednje skupine:

A – primerno tudi za otroke do 3. leta starosti (igralne knjige)

In na štiri skupine (kjer so nadalje razdeljene po vsebinskih geslih: ekologija, sožitje, revščina in drugačnost):

B – primerno za otroke med 3. in 6. letom

1. stopnja – primerno za učence 1., 2. in 3. razredov OŠ
2. stopnja – primerno za učence 4., 5. in 5. razredov OŠ
3. stopnja – primerno za učence 7., 8. in 9. razredov OŠ

Nekatere knjige iz 3. stopnje so vsekakor primerne tudi za srednješolce.

Pri izboru knjig smo uporabili spletno orodje Mala knjižnica oz. Priporočilne sezname mladinskih knjig, ki jih vsako leto pripravlja MKL, Pionirska – center za mladinsko književnost in knjižničarstvo.

Seznam vsekakor dopolnjujte drugimi knjigami iz preteklih let in predvsem z novostmi. Pri tem so vam lahko v pomoč Priporočilni sezname mladinskih knjig (sedaj Priročnik za branje kakovostnih mladinskih knjig), ki jih pripravlja Pionirska; najdete jih na domači strani: <http://www.mklj.si/index.php/digitalna-knjiznica/priporocilni-seznami/120-pregledni-in-priporocilni-seznami-za-mlade>.

Priročnik za kakovostno branje knjig 2010 bo izšel novembra; naročilnico najdete na: http://www.mklj.si/images/stories/documents/digitalna_knjiznica/priporocilni_seznam_za_mlade/NAROCILNICA%202010.doc.

Prepričani smo, da vam bo seznam dobrodošel pri spodbujanju mladih za branje in pri njihovi vzgoji za eko-življenje. Želimo vam uspešno delo in vas lepo pozdravljamo!

Sodelavci Pionirske

Kako beremo seznam knjig

Zaporedna številka zapisa

Kratki bibliografski podatki o knjigi
se začnejo s priimkom avtorja

Oznaka knjižnične zbirke (postavitev) za mladino
(C, P, M, L, UDK)

Oznaka stopnje bralnih sposobnosti
(A, B, 1., 2., 3., M+)

75. KOVAČ, Polonca: Ptičje leto.
Ilustr. Alenka Vuk. Radovljica: Didakta, 2005, 28 str.

| C | 1. stopnja | slikanica, velike tiskane črke

| letni časi, ptice, živali v domišljiji

Slikanica priljubljene slovenske pisateljice prinaša v
mladinsko leposlovje novo...

Kratka predstavitev knjige
(anotacija)

Vsebinska gesla

Oblikovna ali
tehnična gesla in
opombe

Opomba:

Zapisi o knjigah niso povsem enotni, ker so nastajali skozi več let.

V seznamu smo poleg mladinskih leposlovnih del navedli tudi poučne knjige.

Poučne knjige in nekatera leposlovna dela so lahko tudi brez anotacij, kar nikakor ne pomeni, da to niso kvalitetna dela z omenjenih področij.

Primerno za otroke do 3. leta

Bralno gradivo za najmlajše otroke vpliva na njihov celostni psihični razvoj, zato v glavnem še ni diferencirano na leposlovno in poučno. Igralne knjige otrokom predstavljajo njih same (in izgrajujejo njihovo samopodobo), njihovo bližnje in postopoma vse bolj oddaljeno okolje. Način, kako to počnejo, kako občutljivo jih nagovarjajo in vzgajajo k medsebojnim odnosom in odnosom do vsega okolja, pa je v bistvu »eko vzgoja« v najširšem pomenu, vzgoja za »eko življenje«.

Izbrali smo nekaj igranih knjig za najmlajše, ki so izšle v zadnjih letih:

1. Bie, Linne: **Zbirka Leon in Lina**. Naslovi: **Mala Lina se igra doma, Mala Lina se igra na vrtu, Mali Leon je lačen, Mali Leon je umazan, Mali Leon je zaspan, Mali Leon se oblači.**

Ilustr. Linne Bie. Ljubljana: Kres, 2006, 14 str.

| C | A- stopnja | slikanica kartonka, velike tiskane črke

| igra, igrače

Serijo kartonk pod skupnim naslovom Leon in Lina družijo vrsta istih potez. Vse so vzorni primeri slikanic, ki spodbujajo jezikovni in spoznavni razvoj otroka v najzgodnejšem obdobju, saj predstavljajo predmete in pojave iz otrokovega bližnjega okolja in jih povezujejo: na levi strani je predmet, poimenovan z besedo, na desni pa je ta predmet v določeni situaciji, izraženi s preprosto povedjo; gre za procesno usvajanje jezikovnih pojmov, ki so otroku izkustveno najbližji. Izstopajoče so tudi ilustracije: te nazorno upodabljajo otrokovo veselje in zamaknjenost ob igri ter izžarevajo nežnost, ki otroku omogoča čustveno toplino, kar je pogoj za otrokovo uspešno učenje.

2. Genechten, Guido van: **Velika knjiga o kahlici in Velika knjiga o objemih.**

Ilustr. Guido van Genechten. Radovljica: Didakta, 2008, 22 str.

| C | A- stopnja | slikanica kartonka, velike tiskane črke

| kahlice, mladiči, živali v domišljiji

Prikupni kartonki, priljubljenega in v slovenščino pogosto prevajanega nizozemskega avtorja, gradita na zgovornih ilustracijah in komični domislici, ki raznolike podobe živali in Janija - junaka s prve strani, poveže v zgodbo. V veliki knjigi o objemih potem, ko si Jani zaželi maminega objema, sledimo izkazovanju nežnosti v živalskem svetu od toplega in nežnega objemanja pri opicah do kljunčkanja pri račkah. V veliki knjigi o kahlici pa potem, ko Jani naznani mamici, da ga tišči kakat, sledimo živopisanemu naboru ritk na kahlicah – od drobne miškine in zelene žabine do nage Janijeve na zadnji strani. Simpatične in zgovorne ilustracije živali, ki so prav zaradi svoje priljubljenosti pri otrocih najpogosteje zastopane v kartonkah, so povezane v inovativen kontekst in pospremljene s kratkim besedilom, primernim za najmlajše. Kartonka tako prinaša vse klasične in priljubljene elemente te oblike otroške literature v novem, humorno priostrenem kontekstu.

3. Godon, Ingrid: **Neli in Cezar. Pri mizi. V kopalnici.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Ingrid Godon. Besedilo Jan Van Coillie. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005, 24 str.

| C | A- stopnja | dopolnjevanke, slikanica kartonka, velike tiskane črke, verzi, za jezikovno vzgojo | hrana

Poučne oziroma spodbujevalne kartonke o miški Neli in žabcu Cezarju najmlajšim pomagajo širiti besedni zaklad in prispevajo k otrokovemu spoznavnemu razvoju. V okviru serije o Neli in Cezarju najdemo kartonke, ki so osredotočene zgolj na posamezne pojme in pojave, pa tudi takšne, v katerih ob rimanih verzih že lahko sledimo preprosti zgodbici. Slednje v drugi polovici v obliki ugank naštevajo različne vsakdanje predmete; z iskanjem ustreznega manjkajočega pojma (naveden je v oklepaju) se bodo otroci s pomočjo staršev lahko preizkusili tudi v iskanju rimanih parov, s čimer se bodo učili prisluhniti jeziku. Bistven čar kartonk o Neli in Cezarju pa se nedvomno skriva v simpatičnih, lahko »berljivih« ilustracijah, ki pred otroka pričarajo navihana in živahna, skratka zelo prijetna junaka; v njuni družbi bo otrok z veseljem postopoma osvajal svet, ki ga obdaja.

4. Griffin, Andrew: Naslovi: **Stankova hiša, Stankova oblačila, Stankove igrače, Stankovi ljubljenci.**

Ilustr. Andrew Griffin. Ljubljana: Grlica, 2004, 11 str.

| C | A- stopnja | kazalo slikovno, slikanica kartonka
| dom, vsakdan

Deček Stanko predstavlja različne živalske vrste in se s prizori iz lastnega družinskega življenja vživlja v njihove značilnosti, s čimer spoznava odnose v družini in živalske lastnosti. Duhovite spodbujevalne slikanice o Stanku s svojo izobraževalnostjo posegajo tudi na nekatera druga področja (npr. raznolikost življenjskih okolij, načinov obnašanja), pri tem pa z zahtevnostjo občasno presežejo dojemljivost svojih bralcev in zagrešijo napake v informativnosti. Podobno uspešna, a vendarle nekoliko problematična je tudi ilustratorska podoba te slikaniške serije: stili ilustracij in pisav delujejo sicer živahno, a zanemarjajo neprekinjeno podajanje zgodbe. Vsekakor pa se prilagajajo današnjemu otroku, ki je neprestano v stiku z računalniškimi animacijami in risanimi serijami in je zato navajen hitrih preskokov, deljenega vidnega polja in dvodimenzionalnosti.

5. Mantegazza, Giovanna: Zbirka: **Poglej in spoznaj. Naslovi: Drevo, Morje, Naš planet, Potovanje vode** idr.

Prev. Neža Božič. Ilustr. Cristina Mesturini. Tržič: Učila International, 2007. (), 16 str.

| 5 | B- stopnja | kazalo slikovno, slikanica izrezanka, slikanica kartonka, slikanica poučna
| ekologija, geologija, zemljepis

6. Remškar, Slavica: **Medvedek, kaj delaš?**

Ilustr. Zvonko Čoh. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Velike slikanice), 22 str.

| C | A- stopnja | velike tiskane črke
| medvedi, vsakdan, živali v domišljiji

Spodbujevalna slikanica prinaša šest kratkih poučno-vzgojnih besedil, poprej izdanih že v Cicidoju. Namenjena so pogovoru odraslih z malimi otroki, opazovanju ilustracij,

pridobivanju besednega zaklada in razumevanju kratkih, otrokom izvrstno prilagojenih besedil. V njih srečamo medvedka, ki se sooča z različnimi vsakdanjimi problemi, kakršni nastanejo pri oblačenju, vožnji s kolesom, na kahlici ipd. Predstavljeni so kot kratki, osebno naglašeni nagovori, ki najmlajše vzpodbujejo k socialnemu učenju ter spoznavanju okolja, zato so jim včasih dodani tudi šaljski verzi, ki ustvarjajo sproščeno in igrivo vzdušje. Ni naključje, da so k sodelovanju povabili ilustratorja Zvonka Čoha, katerega šaljive in sproščene ilustracije pa so za to priložnost precej mehkejše in prijaznejše, kot smo jih sicer vajeni.

7. **Zbirka Mehurček: 1-2 leti.** Naslovi: **Barve, Besede, Doma, Moj dan, Na vrtu, Živali.**

Prev. Mojca Benedičič. Ilustr. Carine Smeers. Agnes Van de Velde. Tržič: Učila International, 2008. (Mehurček), 12 str. | 7 | A- stopnja | kazalo slikovno, slikanica izrezanka, slikanica kartonka, velike tiskane črke

V poplavi tovrstne, pretežno neselekcionirane literature za najmlajše, zbirko Mehurček odlikujejo simpatične in enostavne ilustracije, pregledna postavitve in smiseln izbor prikazanih pojmov, ki se, razen redkih izjem, nanašajo na besedišče, ki je otroku blizu in katerega poznavanje mu bo v pomoč ob vsakodnevni komunikaciji. Prikupne, uporabne, predvsem pa prepoznavne, čeprav mestoma premalo zgovorne, so tudi okrogle kazalke, ki označujejo tematske sklope posameznih strani z eno od predstavljenih sličic.

Geslo: EKOLOGIJA

B – primerno za starost od 3. do 6. leta

Leposlovne knjige

1. Astley, Neville; Baker, Mark: **Pujsa Pepa. Zabava z odpadki.**

Prev. Maja Sever. Ljubljana: DZS, 2008, 24 str.

| C | B- stopnja

| ekologija, odpadki, pujsi, recikliranje, živali v domišljiji

2. Gantschev, Ivan: **Zeleni otok in Sivi otok.**

Prev. Milena Žnideršič. Ilustr. Ivan Gantschev. Ljubljana: Slovenska knjiga, 1996, 32 str.

| C | B- stopnja

| ekologija, narava, onesnaževanje

3. Grindley, Sally: **Petrov dom.**

Prev. Jürgen Kovačič. Ilustr. Michael Foreman. Tržič: Učila, 1997, 27 str.

| C | B- stopnja

| dečki, ekologija, ladje, morje, onesnaževanje, pomoč, živali v naravi

4. Hasler, Eveline: **Mesto cvetja.**

Prev. Margareta Dolinšek Bubnič. Ilustr. Štěpán Zavrel. Prir. Bina Štampe Žmavc. Ljubljana: Epta, 1995, 28 str.

| C | B- stopnja
| cvetje, ekologija, mesta

5. Jennings, Sharon: **Franček sadi drevo.**

Prev. Mateja Arhar. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2006. (Frančkove TV-zgodbice), 30 str.

| C | B- stopnja | ponatis
| drevesa, ekologija, želve, živali v domišljiji

6. Maurer, Neža: **Ti si moje srce.**

Ilustr. Maja Šubic. Ljubljana: Jasa, 2008. (Onežimo svet), 59 str.

| C | B- stopnja
| ekologija, enost, humanost, strpnost, vrednote

7. Mlakar, Ida: **Kako sta Bibi in Gusti udomačila kolo.**

Ilustr. Kristina Krhin. Radovljica: Didakta, 2007, 28 str.

| C | B- stopnja | velike tiskane črke
| ekologija, pujsi, sožitje, sreča, strpnost, vozila, živali v domišljiji

Pujška Bibi in Gusti se tokrat odločita, da bosta udomačila kolo, kar jima gre sprva odlično "od rok", vse dokler na klancu navzdol "konjiček" ne pokaže svojega pravega obraza, volje in trme in Gustiju pobezlja. Avtorica tudi v pričujoči pujsji avanturi dokaže svoj posluh za najmlajše bralce in poslušalce, občutek za jezik in natančnost opisovanja, njen slog pa se tudi tokrat giblje med nežnim in živahnim. Tokratna zgodbica je še posebej dinamična, čemur v usklajenem tempu sledijo tudi ilustracije, na katerih Krhinova vnovič spretno posveča pozornost obrazni mimiki in gestikulaciji pujskov. Škoda je le, da se je ponesrečil tisk, kar je najbolj očitno na nezdravih, vijoličasto zariplih pujsjih obrazih, ki sicer v vseh pogledih ljubki slikarici odvzamejo nekaj šarma.

8. Pešak, Mojca; Pergar, Saša: **Mesečeve sanje.**

Ilustr. Anton Buzeti. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2009. (Modri planet), 26 str.

| C | B- stopnja
| ekologija, okolje, onesnaževanje

9. Radovanovič, Vesna: **Rožnati avtobus.**

Ilustr. Ana Razpotnik Donati. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2007. (Modri planet), 28 str.

| C | B- stopnja
| avtomobili, ekologija, vozila

Slikanica o avtobusu, ki se prične v mehanični delavnici in se skorajda žalostno konča na travniku blizu otroškega vrtca, je "življenjska filozofija" nesebičnosti, razdajanja in razveseljevanja drugih, ki se jo da živeti in deliti do svojega konca. Tudi onemogli in na pol razpadli avtobus, ki ne more več voziti svojih potnikov na morje in v hribe, lahko, prebarvan v rožnato, razveseljuje vrtčevske otroke in jih vozi na domišljajska potovanja. Avtorica, sama pravljíčarka in spretna pripovedovalka, je natančno odmerila mešanico fantazijskega in realnega in jo otrokom ponudila ravno prav, da je sporočilnost njene pripovedi jasna in razumljiva. Ta je brez dvoma ekološka: stari predmeti lahko še vedno služijo kot uskladiščena fantazija za tiste, ki jim praktična in uporabna vrednost stvarnosti ni na prvem mestu. Pohvaliti je treba tudi ilustracije Ane Razpotnik Donati, saj njen likovni prispevek lepo zaokroža pripoved v slikaniško celoto.

10. Recknagel, Friedrich: **Sarina vrba.**

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Maja Dusíková. Ljubljana: Kres, 2001, 28 str.

| C | B- stopnja

| drevesa, duhovi, ekologija, narava

11. Rühmann, Karl: **Vilibald.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Anne Möller. Ljubljana: Kres, 2002, 25 str.

| C | B- stopnja

| božič, drevesa, ekologija, prazniki, zima, živali v domišljiji

12. Takamado no Miya Hisako: **Ledena gora Luli.**

Prev. Vladimir Kos. Ilustr. Warabé Aska. Ljubljana: Rokus, 1999, 44 str.

| C | B- stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, poučno leposlovje

| Antarktika, Arktika, ekologija, morje, potovanja, živali v domišljiji

13. Vincent, Gabrielle: **Lovro in Matej. Moj stari hrast.**

Prev. Ivan Minatti. Ilustr. Gabrielle Vincent. Ljubljana: Epta, 1995, 28 str.

| C | B- stopnja

| drevesa, ekologija, narava, starost, življenje

14. Volk Zlobec, Anamarija: **Dogodivščine krave Rozine.**

Ilustr. Magda Starec Tavčar. Trst: Mladika, 2002, 31 str.

| C | B- stopnja

| delo, ekologija, krave, živali v domišljiji

15. Waite, Judy: **Mali tjulenj.**

Prev. Mateja Arhar. Ilustr. Neil Reed. Tržič: Učila, 1998, 25 str.

| C | B- stopnja

| ekologija, morje, pomoč, starci, živali v domišljiji

16. Zajc, Dane: **Leteča hišica.**

Ilustr. Anka Luger-Peroci. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2002. (Velike slikanice), 27 str.
| C | B- stopnja | nova izdaja, ponatis, velike tiskane črke
| drevesa, ekologija, hiše

Poučne knjige (razvrščene po UDK):

17. Walsh, Melanie: **10 stvari, ki jih lahko naredim za lepši svet.**

Prev. Luka Novak. Ljubljana: Vale-Novak, 2008, 28 str.
| 5 | B- stopnja | slikanica izrezanka, tipografija različna, zavihki
| ekologija

Zelo izvirno narejena avtorska slikanica, ki ubeseduje problematiko ekologije na preprosto, prepričljivo in razumljivo način, ki so ga sposobni dojeti tudi zelo majhni otroci, je odlična poučna knjiga. S konceptom učinkovitih in izstopajočih ilustracij ter teksta, v katerem ni nobenih odvečnih besed, ampak samo jasni in prepričljivi argumenti, ki potrjujejo 10 priporočil, takoj vzbudi bralčevo pozornost. Avtorica v njej postopoma našteva ravnanja, ki so čisto preprosta in jih je treba osvojiti že v otroštvu, tako da nam postanejo samoumevna, kot je npr. vsakodnevno umivanje zob, rok ..., ugašanje luči, ko odhajamo iz sobe, zapiranje vodovodne pipe v kopalnici, ločevanje odpadkov, da čim več hodimo peš in se ne po nepotrebnem vozimo z avtomobilom ... Sklicevanje na ekološko zavest posameznika oz. njeno razvijanje je glavna motivacija za nastanek slikanice, v kateri ni ničesar premalo in ničesar preveč. Priporočamo jo tudi staršem in vzgojiteljem, da z njeno pomočjo ekološko vzgajajo otroke, bodočnost našega modrega planeta Zemlje.

18. Davies, Nicola: **Beli medved.**

Prev. Polonca Kovač. Ilustr. Gary Blythe. Tržič: Učila International, 2006, 29 str.
| 5 | B- stopnja | slikanica poučna, velike in male tiskane črke
| Arktika, ekologija, medvedi, živali v naravi

1. stopnja – primerno za 1., 2. in 3. razred OŠ

1. Angerer, Tatjana: **Davidov pravljичni vrt.**

Ilustr. Tatjana Angerer. Celje: Mohorjeva družba, 2003. (Mladinska knjižnica; 49), 60 str.
| C | 1. stopnja | o avtorjih, poučno leposlovje
| ekologija, fantastična bitja, narava, netopirji, pravlјice, vrtovi, živali v domišljiji

2. Benjaminove sanje.

Prev. Marjana Hönlgsfeld Adamič. Ilustr. Vasja Koman. Besedilo po avtorjevi zamisli Carole Pemberton. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1995, 32 str.
| C | 1. stopnja | o avtorjih
| ekologija, galebi, narava, potovanja, živali v domišljiji

3. Harranth, Wolf: **Kakšen čudovit travnik!**

Prev. Blaž Kandus. Ilustr. Winfried Opgenoorth. Celovec: Mohorjeva založba, 1995, 28 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, mesta, narava

4. James, Simon: **Dragi Greenpeace.**

Prev. Mateja Arhar. Ilustr. Simon James. Tržič: Učila, 1998, 30 str.

| C | 1. stopnja | pisane črke, pisma

| ekologija, kiti, živali v domišljiji

5. Kokalj, Tatjana: **Cvetkova gmajnica.**

Ilustr. Adriano Janežič. Ljubljana: Kmečki glas, 2001. (Čigav je ta svet?), 24 str.

| C | 1. stopnja | didaktične vzpodbude, poučno leposlovje

| ekologija, narava, onesnaževanje, zajci, živali v domišljiji

6. Kraljič, Helena: **Ples v zabojniku.**

Ilustr. Matjaž Schmidt. Spr. beseda Vilma Ducman. Ljubljana: Morfem, 2008, 30 str.

| C | 1. stopnja | didaktične vzpodbude, poučno leposlovje

| ekologija, odpadki, recikliranje

7. Majhen, Zvezdana: **Čas brez vode: ekološka pravljica.**

Ilustr. Erika Omerzel Vujić. Ljubljana: DZS, 2007, 26 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, kralj Matjaž (Matija Korvin, 1440-1490), narava, okolje, voda, vreme

8. Majhen, Zvezdana: **Živimo blizu tebe.**

Ilustr. Mojca Cerjak. Maribor: Obzorja, 2007, 60 str.

| C | 1. stopnja | poučno leposlovje, velike tiskane črke

| ekologija, živali v naravi

9. McDonald, Megan: **Judy Moody rešuje svet.**

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Peter Reynolds. Ljubljana: Kres, 2005. (Judy Moody), 160 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, za oklevajoče bralce

| deklice, družina, ekologija, šola

10. **Metulj na dežju.**

Ilustr. Marija Prelog. Spr. beseda Anej Sam. Ur. Anej Sam. Ljubljana: Jasa, 2002. (Onežimo svet), 92 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih

| ekologija, etika, vrednote, živali v domišljiji

11. Mitterer, Felix: **Superkokoš Hana.**

Prev. Nina Vovčko. Ilustr. Helga Meinhart. Celovec: Mohorjeva založba, 2008, 127 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, kokoši, superjunaki, živali v domišljiji

12. Mitterer, Felix: **Superkokoš Hana ne popusti.**

Prev. Jože Plešej. Ilustr. Angelika Kaufmann. Celovec, Ljubljana, Dunaj: Mohorjeva založba, 2009, 143 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, kokoši, superjunaki, živali v domišljiji

13. Petrlik-Huseinović, Andrea: **Ciconia Ciconia, bela štorclja.**

Prev. Ljubica Karim Rodošek. Ilustr. Andrea Petrlik-Huseinović. Ljubljana: Karantanija, 2004, 32 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, Hrvaška, štorclje, vojne, živali v domišljiji

14. Sakara, Mateja: **Kjer se rodijo misli.**

Ilustr. Jure Kralj. Spr. beseda Janina Šifrer. Ljubljana: Karantanija, 2006. (Krtek), 77 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih

| ekologija, narava, psi, živali v domišljiji

15. Scheffler, Ursel: **Ana se preseli.**

Prev. Denis Ahačič, ... [et al.]. Ilustr. Tina Brinovar. Maribor: Slomškova družba, Slomškova založba, 2007, 32 str.

| C | 1. stopnja

| babice, deklice, ekologija, podeželje, promet, selitve

16. Streit-Maier, Elisabeth; Antowitzner, Walter: **Skrivnostni načrt.**

Prev. Stanislav M. Maršič. Ilustr. Elisabeth Streit-Maier. Celovec: Mohorjeva založba, 1996.

| C | 1. stopnja | o avtorjih

| drevesa, ekologija, letni časi, narava, podeželje

17. Štampe Žmavc, Bina: **Kam je izginil sneg.**

Ilustr. Andrej Trobentar. Ljubljana: DZS, 1993. (Ristanc; 2), 40 str.

| C | 1. stopnja

| ekologija, oblaki, zima

18. Umek, Evelina: **Reševanje male jazbecarke.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Tatjana Kokalj. Čedad: Revija Galeb. Zadruga Novi Matajur, 2005, 41 str.

| C | 1. stopnja | za branje v nadaljevanjih

| ekologija, mačke, pomoč, psi, živali v domišljiji

Poučne knjige (razvrščene po UDK):

19. Benton, Mike, Deschaine, Scott: **Slonovo življenje.**

Prev. Urška Breznik. Ilustr. Jim Woodring. Maribor: Za živali!, društvo za uveljavitev njihovih pravic, 2009, 12 str.

| 5 | 1. stopnja

| ekologija, pravičnost, sloni, ujetništvo, živali v naravi

20. Reba, Mateja: **Jurček in packarija.**

Prev. Dušan Sterle. Kamnik: Harlekin, 1992, 47 str.

| 5 | 1. stopnja

| ekologija, onesnaževanje

2. stopnja – primerno za 3., 4. in 5. razred OŠ

1. Burgess, Melvin: **Klic poslednjega volka.**

Prev. Brane Ažman. Ilustr. Ruth Brown. Ljubljana: Epta, 1999, 107 str.

| P | 2. stopnja

| ekologija, volkovi, živali v naravi

2. Dolenc, Mate: **Strupena Brigita.**

Ilustr. Daniel Demšar. Ljubljana: Borec, 1989. (Kurirčkova knjižnica; 97), 186 str.

| P | 2. stopnja

| ekologija, ladje, morje

3. Ende, Michael: **Momo ali čudna zgodba o tatovih, ki so kradli čas, in o otroku, ki ga je ljudem vrnil.**

Prev. Lojze Uršič. Ilustr. Janko Testen. Spr. beseda Lojze Uršič. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1987. (Zlata knjiga), 255 str.

| P | 2. stopnja | nova izdaja, o avtorjih, ponatis

| čas, ekologija, vrednote

4. Hiaasen, Carl: **Skovikanje.**

Prev. Tanja Njivar. Dob pri Domžalah: Miš, 2005, 324 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| dečki, ekologija.

5. **Pikapolonica na prašni cesti.**

Ilustr. Marija Prelog. Ur. Anej Sam. Ljubljana: Jasa, 1997, 92 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih, za branje v nadaljevanjih

| ekologija, etika, narava, vrednote

6. Rogelj Petrič, Silvestra: **Bistrica Kalščica: mladinska ekološka zgodba.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Hubert Požarnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. (Domen), 124 str.

| P | 2. stopnja | nova izdaja, ponatis

| družčine, ekologija, onesnaževanje

7. Zupan, Dim: **Rdeči teloh.**

Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. (Knjigožer), 280 str.

| P | 2. stopnja

| družčine, ekologija, smrt, srne, živali v naravi

8. Brezovar, Darja; Zupančič, Anka: **Narava spregovori: ekološko-dramska igra.**

Maribor: Pro-Andy, 2009. (Škorenjčki; 1), 32 str.

| P | 2. stopnja
| ekologija, narava

9. Frančič, Franjo: **Lov na sanje: dramski prizori za majhne in velike otroke.**
Ilustr. Marija Prelog. Spr. beseda Berta Golob. Celje: Mohorjeva družba, 2002. (Mladinska knjižnica; 48), 83 str.
| P | 2. stopnja | o avtorjih
| ekologija, vrednote

Poučne knjige (razvrščene po UDK):

10. Devereux, Paul: **Ekologija.**
Prev. Nina Kržič. Ilustr. Cy Baker, John Alston, Simon Mendez. Ljubljana: Grlica, 2006. (Svetilnik), 33 str.
| 5 | 2. stopnja | fotografije
| ekologija

11. Green, Jen. Zbirka **Izboljšajmo svoje okolje.** Naslovi: **Onesnaževanje zraka, Varčevanje z energijo, Varčevanje z vodo.**
Prev. Nina Šraj-Kržič. Ljubljana: Grlica, 2006. (Izboljšajmo svoje okolje), 32 str.
| 5 | 2. stopnja
| ekologija

12. McKay, Kim; Bonnin, Jenny: **Postani ekofaca! : 100 stvari, ki jih lahko narediš, da rešiš planet.**
Prev. Primož Trobevšek. Ilustr. Marian Kyte. urednik Robert Špendl. Ljubljana: Rokus Klett, 2010, 143 str.
| 5 | 2. stopnja | fotografije, spremno besedilo
| ekologija

13. Menih, Kristina; Srebot, Renata: **Igrajmo se ekologijo.**
Ilustr. Jože Trobec. Ljubljana: Domus, 1996, 76 str.
| 5 | 2. stopnja | priročnik
| ekologija, vzgoja

14. Parker, Steve: Zbirka **Zelena knjižnica.** Naslovi: **Naš žejni planet, Odpadki in recikliranje, Ogrožena narava, Onesnaženi planet, Podnebna kriza.**
Prev. Maja Vouk. Murska Sobota: Pomurska založba, 2004. (Zelena knjižnica), 32 str.
| 5 | 2. stopnja | fotografije
| ekologija, onesnaževanje, preskrba, voda

15. Tola, José; Infiesta, Eva: **Šolski ekološki vodnik.**
Prev. Majda Naji. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2005, 104 str.
| 5 | 2. stopnja | fotografije
| ekologija, onesnaževanje

3. stopnja – primerno za 7., 8. in 8. razred OŠ

1. Burgess, Melvin: **Škarnik.**
Prev. Breda Pugelj. Maribor: Obzorja, 2000. (Mlada Obzorja), 192 str.
| M | 3. stopnja
| ekologija, narava, nasilje, očetje, ptice, sinovi

2. Flisar, Evald: **Alica v nori deželi.**
Ilustr. Sanja Janša. Ljubljana: Vodnikova založba (DSKG), 2008, 112 str.
| P | 3. stopnja | humor
| ekologija, ekonomija, fantastična bitja, nonsens, politika

Slovensko nadaljevanje "Alice v čudežni deželi" je postavljeno v Poterunijo, kjer se, potem ko ju posrka v eno od Triglavskih jezer, znajdeta Alica in njen stric Skočir. Mala radovednica je sedaj že na pragu pubertete, za seboj pa ima že tri fakultete. V fantastični deželi se s stricem znajdeta sredi ekološke katastrofe, ki jo zahteva skrajno izkoriščanje virov potija v rudnikih pod mestom ter sredi komično priostrenih političnih spletk. Delo je, mestoma sicer pregosto, zapolnjeno z duhovitimi domislicami male nečakinje in njenega strica raziskovalca ter simpatičnimi besednimi igrami z imenom dežele na čelu. Z domišljjskimi elementi, ki Aličino noro deželo približujejo »čudežni« se prepričljivo prepletata sodobna ekološka problematika in vzorci iz politično-ekonomskega sveta. Predvsem z absurdnostjo in pretiranostjo tako avtor na komičen način podčrta nekatere najbolj pereče problematike sodobne družbe.

3. **Kresnica na dlani.**
Spr. beseda Anej Sam, Ljubica Marjanovič Umek, Milan Dekleva. Ur. Anej Sam. Ljubljana: Jasa, 2005. (Onežimo svet), 116 str.
| M | 3. stopnja | antologija, naslovniško odprta pripoved, spomini , za branje v nadaljevanjih
| ekologija, etika, otroštvo, vrednote

1. Pausewang, Gudrun: **Oblak.**
Prev. Urša Vogrinc. Ilustr. Damijan Stepančič. Spr. beseda Dušan Plut. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. (Knjižnica Sinjega galeba; 294), 188 str.
| M | 3. stopnja
| ekologija, nesreče

2. **Zemlja ima srce.**
Ilustr. Marija Prelog. urednik Anej Sam. Ljubljana: Jasa, 2009. (Onežimo svet), 152 str.
| M | 3. stopnja | didaktične vzpodbude, fotografije, verzi
| ekologija

B – primerno za starost od 3. do 6. leta

1. Ball-Simon, Daniele: **Bee, je zablejal volkec.**

Prev. Tamara Laganin. Ilustr. Silvia Boschetti. Ljubljana: Kres, 2002, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, ovce, sožitje, strpnost, volkovi, živali v domišljiji

2. Barber, Tom: **Zgodba o dveh kozah.**

Prev. Anka Valentinčič. Ilustr. Rosalind Beardshaw. Radovljica: Didakta, 2005, 32 str.

| C | B- stopnja | velike tiskane črke, za uro pravljic

| kmetija, koze, nesoglasja, sosedje, sožitje, strpnost, živali v domišljiji

Dramatična in duhovita zgodba o dveh trmastih kozah, Minki in Murki, ki ju veže iskrena naklonjenost, je vedno aktualna zgodba o dveh sprtih straneh in o neomajnem prijateljstvu, ki prinese spravo. Shakespearovsko zasnovana vojna med kmetoma Ocepkom in Roblekom, se ves čas odvija ob ograji, ki kot meja dveh sprtih svetov v dobesednem in simbolnem smislu vzbuja številne asociacije o človeških zidovih in mejah nasploh. Ta se iz prizora v prizor bolj militantno in grozeče zastruje, utrjuje in viša, vendar kozi s svojo domiselnostjo in spretnostjo vsako novo pregrado premagata in s tem še utrdita svoje prijateljstvo. Nazadnje kmetoma ne pade na pamet nič drugega, kot da postavita betonski zid z bodečo žico. To Minko in Murko tako potre, da od žalosti zbolita. Ob spoznanju, da postavljanje zidov ogroža življenje, se kmeta soočita z nesmiselnostjo lastnega početja, zato zid podreta in se odločita za strpnjše in boljše sosedske odnose. Zgodbi o zvestobi in prijateljstvu, ki premaga vse ovire, sledi tudi knjižna ilustracija. Ta je v prvi vrsti komunikativna, nekoliko robata, a duhovita, dinamična in dramatična zlasti pri izpeljavi številnih kozjih akrobacij. Škoda le, da za izvirno likovno interpretacijo ne izkoristi številnih priložnosti, ki jih ponuja besedilo med vrsticami.

3. Butterworth, Nick: **Trump!**

Prev. Jürgen Kovačič. Ilustr. Nick Butterworth. Tržič: Učila, 1997, 44 str.

| C | B- stopnja | tipografija različna

| drugačnost, pošasti, prijateljstvo, sožitje, strpnost, živali v domišljiji

4. Cave, Kathryn: **Drugačen.**

Prev. Kristijan Musek. Ilustr. Chris Riddell. Ljubljana: Educy, 2001, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, prijateljstvo, sožitje, strpnost

Naslovni junak slikanice Drugačen, nekakšen križanec med klovnom in medvedkom, si išče prijateljev. Ti ga zaradi njegove drugačnosti kajpada ne sprejmejo, a to je prav smešno, saj niso nič manj nenavadni: ilustracija večkrat podkrepi, kako drugačni so na primer udi žiraf z naočniki od okončin zajcev z ruticami. Podobno se zabavamo ob obratu v zgodbi, ko Drugačnemu ponudi prijateljstvo Čuden, pa ga glavni junak zavrne; tudi drugačni imajo očitno kdaj težave s sprejemanjem drugačnosti. A Drugačen se vendarle spoprijatelji s

Čudnim in imata se prav prijetno, vse do naslednjega zasuka: nenadoma se pred pragom pojavi še bolj nenavadno bitje, človeški otrok. Temu sledi še zadnji obrat, ki pa je izrazito prijeten, saj iz njega izhaja sledeča misel: najsi smo ljudje še tako čudni, se bo prostor pod streho našel tudi za nas. Slikanici ob vsem zgornjem daje posebno kvaliteto tudi njena patina; v izvorniku je bila izdana krepki dve desetletji pred slovenskim prevodom in čeprav je po slogu ilustracije in pripovedi nekolikanj starejšega datuma, sta predvsem opisana sporočilnost in svežina pripovedi ter ilustracij vendarle obdržala veliko kvaliteto.

5. Jedrzejewska Wrobel, Roksana: **Čudoljud.**

Prev. Lidija Cerk Dečman. Ilustr. Agneska Zelewska. Ljubljana: Koleda, 2008, 31 str.

| C | B- stopnja

| čarovniki, drugačnost, higiena, redoljubnost, sožitje

6. Liersch, Anne: **Hiška za vse.**

Prev. Andreja Sabati Šuster. Ilustr. Christa Unzner. Ljubljana: Kres, 1999, 26 str.

| C | B- stopnja

| delo, gozdovi, hiše, jesen, sožitje, zima, živali v domišljiji

7. Mlakar, Ida: **Kako sta Bibi in Gusti porahljala prepir.**

Ilustr. Kristina Krhin. Radovljica: Didakta, 2006, 26 str.

| C | B-stopnja | slikanica pripovedna, velike tiskane črke

| čustva, delo, jeza, nesoglasja, sožitje, problemi najmlajših, pujsi, živali v domišljiji

Pujska Bibi in Gusti, ki sta v prejšnji zgodbi v kozji rog ugnala žalost, morata tokrat porahljati prepir, za katerega je kriva razmetana in potacana kuhinja. Kdo bo pospravil svinjarijo? Pujska se črno gledata in (prav domiselno) zmerjata, vse dokler ne ovenijo marjetice v lončku, ki jih je Gusti podaril Bibi za rojstni dan. Šele tedaj spoznata, kako neumen je njun prepir in se odločita, da ga je treba nemudoma zgladiti. Pristrčna zgodbica nazorno pokaže, iz kakšne banalnosti se utegne poroditi grd prepir in ponudi preprost, vendar učinkovit recept za ponovno prijateljstvo in dobro voljo: nekaj lepih in prijaznih besed. Ida Mlakar zgodbo o živahni pujsji dvojici zapisuje s pestrim besednjakom (in velikimi tiskanimi črkami, kar knjižico še bolj približa otrokom), Kristina Krhin pa jo pospremi in nadgradi z ilustracijami, ki odlično ujamejo vzdušje v pujsjem domovanju. Ilustratorica poleg številnih detajlov prostora na vizualni ravni v zgodbo vpelje celo nov lik – belega mačkona – predvsem pa se posveti obrazni mimiki in gestikulaciji obeh pujskov, kar naredi slikanico izjemno živ(ahn)o.

8. Moers, Hermann: **Dežela Knituki.**

Prev. Veronika Drolc. Ilustr. Wiebke Petersen. Ljubljana: Kres, 2002, 28 str.

| C | B- stopnja

| igra, prijateljstvo, priseljenci, sožitje, strpnost, večkulturnost

9. Nickl, Peter: **Zgodba o dobrem volku.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Józef Wilkoń. Ljubljana: Kres, 1995, 30 str.

| C | B- stopnja

| pomoč, sožitje, volkovi, zima, živali v domišljiji

10. Ostrowicka, Beata: **Ampak jaz tako hočem!**

Prev. Lidija Cerk Dečman. Ilustr. Krystyna Lipka Sztarballo. Ljubljana: Koleda, 2008, 39 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, fantastična bitja, prijateljstvo, sožitje

Drevesniki, ki živijo v stari bukvi, tvorijo skupnost precej podobno človeški. Novi prišlek v ostalih sprva vzbudi zanimanje in pričakujoče vznemirjenje, a se kmalu izkaže, da ne izpolnjuje njihovih pričakovanj. Konflikt se zaostruje do točke, ki nepreklicno pripelje do zavrnitve in izobčenja. Dinamična slikanica na sproščen, zabaven in preprost način otroke sooča s pastmi sebičnosti in ozkosrčnosti, k čemer v precejšnji meri pripomorejo domiselno šaljive ilustracije, ki s svojo živahnostjo prinašajo zanimive likovne rešitve. Skozi celotno zgodbo nas kot rdeča nit spremljajo pogledi z izrezom enega očesa, ki izražajo strah, obup in začudenje, ter dosežejo vrhunec v soočenju pogledov dveh figur, ki vsaka na svoji strani, a končno povezani, odhajata v začetek prijateljstva. Odhod obeh v rumeno ozadje, v toplo in z aktivnostjo povezano barvo da slutiti, da prave dogodivščine šele prihajajo. Tenkočutna zgodba, ki spodbuja razmislek o osamljenosti, drugačnosti, strpnosti in še marsičem.

11. Pfister, Marcus: **Mavrična ribica.**

Prev. Janko Dolinšek. Ilustr. Marcus Pfister. Ljubljana: Epta, 1993, 62 str.

| C | B- stopnja

| domišljavost, morje, ribe, sožitje, sreča, živali v domišljiji

12. Pfister, Marcus: **Vsak po svoje.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Marcus Pfister. Ljubljana: Kres, 2006, 26 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, krti, nesoglasja, sožitje, živali v domišljiji

13. Weninger, Brigitte: **Vsi za enega, eden za vse.**

Prev. Ana Ambrož. Ilustr. Eve Tharlet. Ljubljana: Kres, 2007, 28 str.

| C | B- stopnja

| miši, pomoč, prijateljstvo, sožitje, živali v domišljiji

14. Weninger, Brigitte: **Žoga za vse.**

Prev. Ana Ambrož. Ilustr. Eve Tharlet. Ljubljana: Kres, 2007, 26 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, igrače, prijateljstvo, problemi najmlajših, sožitje, strpnost, živali v domišljiji

1. stopnja – primerno za 1., 2. in 3. razred OŠ

1. Hanuš, Barbara: **Mali morski ježek in mala morska deklica.**

Ilustr. Mojca Cerjak. Ljubljana: DZS, 1998. (Vrtavka; 21), 36 str.

| C | 1. stopnja

| drugačnost, ekologija, morje, prijateljstvo, sožitje

2. Kovač, Polonca: **Težave in sporočila psička Pafija.**

Ilustr. Marjan Manček. Spr. beseda Polonca Kovač. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2002. (Deteljica), 64 str.

| C | 1. stopnja

| kmetija, psi, sožitje, strpnost, živali v domišljiji

3. Moškrič, Marjana: **O sivem mestu in črni roži: pravljica o iskanju.**

Ilustr. Marjana Moškrič. Ljubljana: Genija, 2008, 49 str.

| C | 1. stopnja | verzi

| barve, sožitje, hrepenenje, odtujenost, sreča, vrednote

Poučna knjiga:

4. Senker, Cath: **Odnosi med ljudmi.**

Prev. Andrea Švab. Ljubljana: Grlica, 2006. (Zdrava izbira), 24 str.

| 1 | 1. stopnja | fotografije, priročnik

| sožitje, strpnost

2. stopnja – primerno za 4., 5. in 6. razred OŠ

1. DeJong, Meindert: **Kolo na šolski strehi.**

Prev. Dušanka Zabukovec. Ilustr. Maurice Sendak. Spr. beseda A. I.. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1997. (Andersenovi nagrajenci), 236 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| ptice, sožitje, šola, štorcklje

2. Vidmar, Janja: **Prijateljja.**

Ilustr. Katarina Štrukelj. Ljubljana: Mladika, 2003. (Liščki), 50 str.

| P | 2. stopnja

| drugačnost, prijateljstvo, sožitje, strpnost, verstva

Dogajanje v knjigi je osredinjeno okrog dveh fantkov, ki sta kljub verskim in kulturnim razlikam najboljša prijatelja. Jakob in Amir se pri svojih druženjih pogosto pogovarjata o Bogu in Alahu, a se humorno prikazanim razlikam predvsem čudita in zaradi drugačnosti nista drug do drugega nestrpnna. Mnogo večje težave pa imata vsak v svoji družini: Jakoba pesti nova družinska članica, sestrice Iva, Amir pa ravno nasprotno zaradi selitve v tujem okolju pogreša svoja stara starša. Do mladi publiki primerno nepretresljivega zapleta pride prav zaradi slednjega, ko se junaka na lastno pest odpravita s kolesom iskat Amirjeva stara starša. A relativno napeta fabulativna plat niti ni tako pomembna kot iz nje izhajajoča poanta: kako prijetna je strpnost med različnimi versko-kulturnimi skupinami.

3. stopnja – primerno za 7., 8. in 9. razred OŠ

1. Lowry, Lois: **Iskanje modre.**

Prev. Marjeta Gostinčar Cerar. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003. (Knjižnica Sinjega galeba; 314), 200 str.

| M | 3. stopnja | za pogovore o knjigah
| drugačnost, prijateljstvo, smrt, sožitje, strpnost

Mladinski roman ameriške pisateljice, ki je že dvakrat dobila nagrado Newberry Medal in je bila leta 2004 tudi med kandidati za Andersenovo nagrado, je zanimiv in svež, sodoben in hkrati za vse čase. Govori o pomembnih življenjskih vrednotah – ljubezni, spoštovanju različnosti, življenjski poklicanosti in smrti. Hkrati je tudi kritika sodobnega sveta, v katerem vladajo delo in uspeh in kjer je malo prostora za čustva, sočutje, drugačne in bolne. Čeprav se je Kira rodila s hromo nogo, je ostala pri življenju, ker zna tkati in vesti. Zdaj živi v Palači kot ujetnica Sveta varuhov; njena edina naloga je, da obnovi Pevčev plašč, toda pri tem ji manjka modra. Iskanje modre ponazarja Kirino vztrajanje v tem svetu in življenju. Toda ko bo nekoč Pevčev plašč vendarle končala, ko bo torej opravila svojo nalogo v tem svetu, se bo odpravila v oni popolni svet ...

Geslo: REVŠČINA

B – primerno za starost od 3. do 6. leta

1. Lestrade, Agnès de: **Dežela Velike tovarne besed.**

Prev. Ana Ambrož. Ilustr. Valeria Docampo. Ljubljana: Kres, 2009, 34 str.

| C | B- stopnja
| čustva, ljubezen, pohlep, revščina

2. Levstik, Fran: **Kdo je napravil Vidku srajčico.**

Ilustr. Roža Piščanec. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999. (Cicibanov vrtljak), 20 str.

| C | B- stopnja | ponatis
| dečki, družina, oblačila, pomoč, revščina, živali v domišljiji

3. **Lonček, kuhaj!: češka ljudska.**

Prev. Fran Bradač. Ilustr. Dušan Klun. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2007. (Čebelica; 418), 16 str.

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, nova izdaja, nova likovna obdelava, velike tiskane črke
| dobrot, hrana, revščina

4. Pergar, Saša: **O petelinu Cekinu.**

Ilustr. Anton Buzeti. Prir. Saša Pergar. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2008. (Iz zibelke), 30 str.

| C | B- stopnja | ljudsko slovstvo, priredba, velike tiskane črke
| pomoč, revščina

Prekmurska pravljica pripoveduje o dedkovem petelinu, ki ga napodijo zdoma, ker se ne more kosati s koristno babičino kokoško, ki nese jajca. Vrne se kot junak, ki zaradi svoje

dobrosrčnosti najde prijatelje, ki mu pomagajo do bogastva. Druga pravljica govori o starem hrastu, ki skuša svojemu izbranemu nasledniku z modrostjo pomagati, da bi iz njega zraslo veliko močno drevo. A kot se v pravljicah rado zgodi, izbrani želod - naslednik - ne mara za očetove nasvete in neslavno konča v prašičevem želodcu. Knjižici iz zbirke Iz zibelke sta namenjena samostojnim bralcem začetnikom, čemur je prirejen format in zapis besedila z velikimi tiskanimi črkami. Prirejevalec je domislil tudi ustrezno dolžino celotnega besedila, prav tako bralcem primerno dolžino posameznih povedi. Velike zasluge za kakovost celote imajo razgibane ilustracije Antona Buzetija z drobnimi duhovitimi poudarki. Gre za nadvse premišljeno in dobro izpeljan prenos slovenskega ljudskega slovstva najmlajšim bralcem.

5. Simčič, Marko: **Čarobni kombi.**

Ilustr. Matjaž Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003. (Čebelica; 403), 16 str.

| C | B- stopnja | za uro pravljic

| avtomobili, delo, mesta, revščina, vozila

6. Staman, Jasna Branka: **Ajda in Sam.**

Ilustr. Kristina Krhin. Murska Sobota: Ajda, IBO Gomboc, 2009. (Modri planet), 25 str.

| C | B- stopnja

| dedki, deklice, pomoč, revščina, sočutje, štorke, živali v domišljiji

1. stopnja – primerno za 1., 2. in 3. Razred OŠ

1. Ambjornsen, Ingvar: **Samson & Roberto.1, Dediščina po stricu Rin-Tin-Taju.**

Prev. Marija Zlatnar Moe. Ilustr. Per Dybvig. Radovljica: Didakta, 2008, 86 str.

| C | 1. stopnja

| mačke, podjetništvo, psi, revščina, vidre, živali v domišljiji

Knjig o mačkih in psih ali drugih živalih s človeškimi lastnostmi je že na kupe, zato se morebiti komu lahko zdi, da s Samsonom in Robertom nismo dobili ničesar novega. A že prve strani ovržejo takšno mnenje. Pričujoča knjiga je izjemno kakovostna leposlovna knjiga, ki poka po šivih zaradi humorja in igrivih prigod ob obnovi podedovanega penziona, obenem pa mimogrede odstira in razlaga družbeno pomembna vprašanja. Ko je knjiga prebrana in se človek neha smejati, se vpraša, koliko razumljivih ekonomskih knjig imamo za to starostno stopnjo, kaj pa knjig o družbenih odnosih, sovražnem govoru, pomenu države. Ne prav dosti. Ali sploh obstaja knjiga, ki bi začetne bralce seznanila z vsem tem v enovitem besedilu? Morda, a seveda v obliki učnega gradiva, z močnim didaktičnim poudarkom, ne pa kot zaokrožen roman. Na videz zapletene pojme, kot so npr. davki, prihranki ali socialna slojevitost, živalski junaki razjasnijo preprosto, nevsiljivo, skorajda neopazno, brez poučnih zastranitev. Črno-bele ilustracije z dinamičnimi črtami, podobnimi kracarijam, ustvarjajo dodatno razposajenost in izjemno dopolnjujejo vrhunsko besedilo.

2. Andersen, Hans Christian: **Deklica z vžigalicami.**

Prev. Rudolf Kresal. Ilustr. Petra Preželj. Ljubljana: Keleia, 2002, 52 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, nova likovna obdelava, ponatis, pravljica klasična

| babice, novo leto, ogenj, prazniki, revščina, vnuki

3. Muck, Desa: **Anica in velika skrivnost.**

Ilustr. Ana Košir. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Anica), 64 str.

| C | 1. stopnja | za začetno samostojno branje

| božič, darila, prazniki, prijateljstvo, revščina, vrline

Literarna predloga za televizijsko serijo. Zbirka kot založniški projekt uveljavlja tip knjige s krajšim besedilom, veliko ilustracijami, večjimi berljivimi črkami in poudarjenim razmikom med vrsticami, s čimer je programsko usmerjena na ciljno skupino otrok v prvem triletju osnovne šole. Kot avtorski projekt Dese Muck in Ane Košir pa prinaša tudi omembe vreden presežek: rahlo žanrsko obarvane zgodbe najprej odlikuje izostren občutek za realnost vsakdanjega življenja sodobnih otrok in iskrenost njegovega opisovanja. Prepričljivost pripovedi izhaja iz domišljeno izbranega glavnega literarnega lika, simpatične in čuteče osemletne Anice, ki se različnih problemov šolskega in družinskega življenja (vrstniškega nasilja, problema smrti, prijateljstva in odnosov v družini) loteva z veliko mero dobre volje in s pozitivno naravnostjo. S svojim otroško naivnim, a vendar angažiranim sočutjem vzbuja pri bralcih pozitivno identifikacijo in služi kot zgled za ravnanje v podobnih težavah. Ta neopazna vzgojnost, ki je podprta z ravno pravnjo mero humorja, ustvarja potrebno distanco, s katero se avtorica ob tragičnih dogodkih uspešno izogne pretirani vznesenosti. Vse te pogloblitve kvalitete zbirke pa lepo dopolnjujejo tudi realistične, s toplino izniansirane ilustracije in tako ne preseneča, da je bila Anica že večkrat izbrana za Mojo najljubšo knjigo po izboru mladih bralcev ter je v letu 2005 prejela tudi Levstikovo nagrado.

4. Prežihov, Voranc: **Levi devžej.**

Ilustr. Jelka Reichman. Ljubljana: Prešernova družba, 2003, 26 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, ponatis

| podeželje, revščina, sirote, zima

5. Trudel, Sylvain: **O fantu, ki si je želel postati junak.**

Prev. Alenka Klabus Vesel. Ilustr. Suzane Langlois. Dodatne vaje za branje Darja Lavrenčič.

Ljubljana: Tuma, 1997. (Knjižne stopničke), 63 str.

| C | 1. stopnja | didaktične vzpodbude, o avtorjih, za začetno samostojno branje

| božič, dečki, družina, revščina

2. stopnja – primerno za 4., 5. in 6. razred OŠ

1. Bevk, France: **Grivarjevi otroci. Pastirci.**

Spr. beseda Stanko Kotnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001. (Moja knjižnica), 187 str.

| P | 2. stopnja | nova izdaja, o avtorjih, ponatis

| podeželje, revščina

2. Conlon-McKenna, Marita: **Pod glogovim drevesom.**

Prev. Franjo Jamnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2005. (Nekoč), 160 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| pogum, revščina, zgodovina

3. Kästner, Erich: **Pikica in Tonček: roman za mladino.**

Prev. Mile Klopčič, Tadeja Petrovčič Jerina. Ilustr. Walter Trier. Celje: Društvo Mohorjeva družba: Celjska Mohorjeva družba, 2008, 116 str.

| P | 2. stopnja | nov prevod, nova izdaja
| prijateljstvo, revščina

Klasični otroški roman svetovno znanega nemškega mladinskega pisatelja, dobitnika Andersenove nagrade za življenjsko delo na področju mladinske književnosti, je nastal že leta 1931 in od tedaj dalje doživljal prevode v številne tuje jezike, tudi dramatizacije in filmske upodobitve. Čas mu ne more do živenga, kar dokazujejo vedno novi in novi ponatisi ter izdaje besedila, ki je med mladimi bralci še vedno živo, kot je še vedno aktualno njegovo humanistično sporočilo; to je prijateljstvo in medsebojna pomoč, ne glede na gmotni položaj družine in njen družbeni status, pa seveda medsebojni odnosi v družini in odnosi med odraslimi in otroki. Zanimiv je podatek, da smo Slovenci dobili prvi prevod tega literarnega dela že leta 1937. Opravil ga je Mirko Kunčič, temu je leta 1955 sledil prevod Mileta Klopčiča v knjižni zbirki Knjižnica Sinjega galeba. Tudi ta knjižna izdaja, ki je izšla po 15 letih po izidu zadnjega ponatisa, prinaša že kar klasičen Klopčičev prevod in ilustracije stalnega pisateljevega ilustratorja Walterja Triera. Opozoriti velja, da je pri tej knjižni izdaji po dolgem času (le v 1. izdaji iz leta 1937 je čisto na koncu pridana Sklepna beseda in potem nikoli več) spet dodana Besedica za konec, ki jo je prevedla Tadeja Petrovčič Jerina. Vprašamo se lahko, zakaj je bila v vseh predhodnih izdajah manjkajoča.

4. Kozinc, Darinka: **Pravili so jim Aleksandrinke.**

Ilustr. Anna Törrönen. Spr. beseda Dorica Makuc. Nova Gorica: Educa, Melior, 2008, 27 str.

| P | 2. stopnja | fotografije, o avtorjih
| Aleksandrinke, domotožje, Egipt, izseljenci, odraščanje, revščina, stiske, tujina, zgodovina

5. Malam, John: **Oliver Twist.**

Prev. Jana Lavtižar. Ilustr. Penko Gelev. avtor izvirnega besedila Charles Dickens. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije, 2009, 48 str.

| P | 2. stopnja | kronologija svetovnih dogodkov, o avtorjih, priredba, strip
| revščina, sirote, zlorabe

3. stopnja – primerno za 7., 8. in 9. razred OŠ

1. Brulé, Michel: **Deček, ki je želel spati.**

Prev. Radojka Vrančič. Ilustr. Ivan Milutchev. Ljubljana: Vale-Novak, 2007, 96 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih
| Jezus Kristus, revščina, Rio de Janeiro, sanje, sirote, smrt, vrednote

Čeprav se nam bo tu in tam zazdelo, da gre za sodobno "moraliteto", kakršnih je v stilu nove duhovnosti precej, pa je simbolična pripoved o dečku, ki želi spati predvsem neolepšan prikaz sodobne brazilske družbe. V kratki noveli sledimo prvoosebni pripovedi dvanajstletnega Nina iz Ria de Janeira, ki mu po smrti matere ne preostane nič drugega kakor prosjačenje na ulici. V notranjih monologih spremljamo dečkov boj za lastno preživetje: ponižujočo revščino in

pomanjkanje, izkoriščanje in izdajstvo odraslih, brezbržnost in moralno pokvarjenost bogatih, predvsem pa nasilnost in individualizem vелеmesta, kamor le poredko posije žarek človečnosti in sočutja. Glas Jezusa, ki ga deček posluša v svojih blodnjah in sanjah, je sicer podpora s strani tradicije: potrpežljivost kot preživetvena strategija, vse močneje pa se v njem prebujata drug glas, ki se nam v sklepnem delu razkrije kot obtožba in protest zaradi nepravilnega ustroja sveta – glas orkanskega vetra (El Nina), ki bo nekega dne vse porušil in postavil na pravo mesto.

2. Mankell, Henning: **Skrivnost ognja.**

Prev. Irena Madric. Tržič: Učila International, 2004, 171 str.

| M | 3. stopnja | za pogovore o knjigah

| Afrika, dekleta, invalidnost, revščina, sestre, smrt, vojne

Mankell s pomočjo mlade Sofie, ki je v napadu razbojnikov izgubila del družine, med nedolžno otroško igro pa sestro in obe nogi, evropskim bralcem približa oddaljeni afriški svet s svojimi posebnostmi in težavami. Roman z nerodno zlomljenim pripovednim lokom je pri tem izrazito pozitivno naravnani, saj se mlada junakinja številnim nesrečam navkljub vendarle prebija k boljšemu življenju. To sicer ne deluje ravno verjetno, a po drugi strani naj bi šlo za resnično zgodbo, ki se nadalje z odločitvijo za tretjeosebne pripovedovalca uspešno izogne patetiki. Z jezikovno skopostjo Mankell tudi dosega dramatičnost, škoda pa je, da gre v slovenščini za prevod prevoda, ki je na nekaj mestih precej okoren.

3. Stratton, Allan: **Chandine skrivnosti.**

Prev. Andrea Švab. Dob pri Domžalah: Miš, 2006. (Zorenja), 252 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih

| Afrika, bolezni, dekleta, pogum, revščina

4. Vidmar, Janja: **Princeska z napako.**

Ljubljana: DZS, 1998. (Dober dan, roman!), 211 str.

| M | 3. stopnja

| dekleta, drugačnost, mladostniki, nasilje, nestrpnost, nosečnost, priseljenci, revščina

Problem integracije v družbo je lahko izredno težaven, zlasti za otroke in najstnike, ki neprestano potrebujejo samopotrjevanje. Štirinajstletne Fatime, ki je s številno družino pribežala iz Srebrenice, v razredu ne marajo, nič kaj priljubljena ni niti med učitelji, tudi doma se nihče nima časa ukvarjati z njo. Njeno osamljenost pretrga prijateljstvo z »drugačno« učiteljico in usodna zaljubljenost. Premočrtna in vendarle aktualna zgodba o zapeljevanju nedolžnega dekleta ter najstniški nosečnosti je nadgrajena s problematiko rasne nestrpnosti, nasilja, problematiko beguncev in spolne zlorabe. Avtorica se v opisih včasih pretirano poslužuje stereotipov, a morda šele pretiravanje brezbržne in razvajene privede do razmišljanja o navedenih problemih in drugačnega obnašanja. Za to delo je pisateljica leta 1998 prejela nagrado Večernica in 1999 mednarodno nagrado Besede brez meja.

Geslo: DRUGAČNOST

B – primerno za starost od 3. do 6. leta

1. Biet, Pascal: **Ups, jaz sem pa zelen.**

Prev. Branka Končar. Ilustr. Pascal Biet. Radovljica: Didakta, 2001, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, psi, samopodoba, živali v domišljiji

Zeleni kuža Žak nikdar ne zapusti doma, saj je prepričan, da ga bodo drugi psi zaradi njegove barve zavrnili. Toda ko vendarle stopi prek praga, ga vsi občudujejo, kajti prepričani so, da se je prav modno prebarval. Pristrčna slikanica tako spregovori o tem, da drugačnost ni nujno ovira za družabno življenje ter se je ni treba sramovati in jo skrivati pred 'običajnim' svetom. Zgodbica tudi razkriva zmotnost (prostovoljne) izolacije pred družbo, ki morda sploh ne goji predsodkov, kakršne smo ji prisodili. Relativno preproste in neambiciozne ilustracije se pri tem predvsem poigravajo z barvami (svetloba/tema) in s postavljanjem junaka v prvi plan oziroma v ozadje, občutke zelenega psa pa pozunanjijo z intenzivno obrazno in telesno mimiko.

2. Cave, Kathryn: **Drugačen.**

Prev. Kristijan Musek. Ilustr. Chris Riddell. Ljubljana: Educy, 2001, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, prijateljstvo, sožitje, strpnost

Naslovni junak slikanice Drugačen, nekakšen križanec med klovnom in medvedkom, si išče prijateljev. Ti ga zaradi njegove drugačnosti kajpada ne sprejmejo, a to je prav smešno, saj niso nič manj nenavadni: ilustracija večkrat podkrepi, kako drugačni so na primer udi žiraf z naočniki od okončin zajcev z ruticami. Podobno se zabavamo ob obratu v zgodbi, ko Drugačnemu ponudi prijateljstvo Čuden, pa ga glavni junak zavrne; tudi drugačni imajo očitno kdaj težave s sprejemanjem drugačnosti. A Drugačen se vendarle spoprijatelji s Čudnim in imata se prav prijetno, vse do naslednjega zasuka: nenadoma se pred pragom pojavi še bolj nenavadno bitje, človeški otrok. Temu sledi še zadnji obrat, ki pa je izrazito prijeten, saj iz njega izhaja sledeča misel: najsi smo ljudje še tako čudni, se bo prostor pod streho našel tudi za nas. Slikanici ob vsem zgornjem daje posebno kvaliteto tudi njena patina; v izvirniku je bila izdana krepki dve desetletji pred slovenskim prevodom in čeprav je po slogu ilustracije in pripovedi nekolikanj starejšega datuma, sta predvsem opisana sporočilnost in svežina pripovedi ter ilustracij vendarle obdržala veliko kvaliteto.

3. Coran, Pierre: **Moja družina.**

Prev. Majda Ambrožič, Branko Ambrožič. Ilustr. Marie-José Sacré. Ljubljana: Slovenska knjiga, 1998, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, družina, posvojitev

V preprosti poučni slikanici, namenjeni najmlajšim, prvoosebna pripovedovalka deklica Sara predstavlja svoje družinsko drevo in odnose med družinskimi člani. Vsak izmed njih je orisan

s svojim poklicem, osebnimi značilnostmi in celostransko ilustracijo. Vse ilustracije, ki so brez likovnih presežkov, so vključene v družinsko drevo na začetku in koncu knjižice, na naslovnici pa je mala Sara, ki je v nasprotju z vsemi ostalimi ... temnopolta! Z enim zamahom tako avtor in ilustratorica združita dvojno težavno problematiko – posvojitvev in drugačno barvo kože – pri čemer ne eno ne drugo ni omenjeno kot zaznamovanost ali drugačnost. Delo se omeji na najpomembnejše: na srečno družino in srečnega otroka.

4. Damjan, Mischa: **Veverica in nosorogec.**

Prev. Jana Osojnik. Ilustr. Hans de Beer. Ljubljana: Kres, 1997, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, nesoglasja, prijateljstvo, samopodoba, strpnost, živali v domišljiji

Problemska slikanica svoj dogajalni prostor, prisposodbo sodobnega sveta, postavlja v fantazijski Gozd tisočerih senc, v katerem sobivajo živalske vrste z različnih koncev sveta. Velike (lev, krokodil in nosorog) se nekega jutra brezobzirno znesejo nad malimi (miško, žabo in veveričko) in jim s svojim napuhom in nesramnostjo dokažejo, da si lahko privoščijo vse, ker so močnejše. Užaljene male živali se jim maščujejo tako, da jim 'zrastejo čez glavo' in se povečajo v prave zverine, vendar se v novih razmerjih niti ene niti druge ne znajdejo najbolje. Z zasukom vlog avtor spretno problematizira aktualno dilemo o moči velikih in poišče izhod v zavestnem zavzemanju za strpno sožitje, kar nazorno podpirajo tudi de Beerove ilustracije, ki so likovno sicer neambiciozne, a otrokom dopadljive.

5. Ely, Lesley: **Luka je med nami.**

Prev. Simona Polše Zupan. Ilustr. Polly Dunbar. Spr. beseda Alison Stewart. Kranj: Damodar, 2009, 26 str.

| C | B- stopnja

| avtizem, drugačnost, prijateljstvo, šola

6. Fries, Claudia: **Pujsa imamo za soseda.**

Prev. Branko Končar. Ilustr. Claudia Fries. Radovljica: Didakta, 2000, 26 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, sosedje, strpnost, vrline, živali v domišljiji

Ljudska izkušnja pravi, da si sosedov ne moremo izbirati sami. In stanovanjska soseska, v kateri živijo skrbni in snažni lisjak, zajec in putka, dobi novega stanovalca. Na njihovo grozo ravno pujsa, ki naj bi bil po pravilu nemaren in umazan. V nizu prizorov si nato v paru sledijo dokazi, ki opravičujejo strah pred pujsom in protidokazi, da je strah neupravičen. K sreči naši skrbni junaki niso nepreklicno vdani predsodkom in zato se zgodba zaključi, kot je med dobrimi sosedi prav. Barvita ilustracija avtorske slikanice je dovolj karakternna in anekdotična in jo lahko samostojno "berejo" tudi tisti otroci, ki še ne poznajo črk.

7. Huseinović, Kašmir: **Oskar.**

Prev. Maja Stržinar. Ilustr. Andrea Petrlik Huseinović. Kranj: Narava, 2009, 25 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, radovednost, sloni, živali v domišljiji

8. Jolibois, Christian: **Kokoška, ki je želela videti morje.**
Prev. Dušanka Zabukovec. Ilustr. Heinrich Henrich. Ljubljana: DZS, 2009, 47 str.
| C | B- stopnja
| drugačnost, kokoši, morje, potovanja, radovednost, živali v domišljiji

9. Jolibois, Christian: **Kokošnjak med zvezdami.**
Prev. Dušanka Zabukovec. Ilustr. Christian Henrich. Ljubljana: DZS, 2009, 47 str.
| C | B- stopnja
| drugačnost, kokoši, potovanja, radovednost, zvezde, živali v domišljiji

10. Krings, Antoon: **Palček Pavel.**
Prev. Polonca Kovač. Ilustr. Antoon Krings. Radovljica: Didakta, 2009. (Drobižki; 11), 25 str.
| C | B- stopnja | velike tiskane črke
| drugačnost, palčki, vrtovi, žuželke

11. Louis, Catherine: **Fičfirič pridanič.**
Prev. Veronika Drolc. Ilustr. Catherine Louis. Ljubljana: Kres, 2000, 25 str.
| C | B- stopnja
| bobri, drugačnost, nesoglasja, samopodoba, živali v domišljiji

Na bobrišču, kjer vladata delo in red, živi bober, ki ne izpolnjuje pričakovanj svoje skupnosti. Ker ga imajo za pridaniča in mu ta oznaka ne diši, se odseli. Na poti sreča brezo, ki ima v debelu neobičajno luknjo in ta nenavadnost v njem prebudi občutje lepega. Loti se glodanja in iz debel ustvari polno nenavadnih oblik, ki so sicer za njegove tovariše brez vrednosti, a njega veselijo. Sporočilo o drugačnem veselju ustvarjalnega dela pa prijetno omehčata ilustracija, ki je na ljubek način okorna, in drobne besedne nianse, ki jih zadane tudi prevod.

12. Makarovič, Svetlana: **Sovica Oka.**
Ilustr. Gorazd Vahen. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2004. (Ciciban – zakladi otroštva), 25 str.
| C | B- stopnja | ponatis
| drugačnost, sove, živali v domišljiji

13. Makarovič, Svetlana: **Veveriček posebne sorte.**
Ilustr. Daša Simčič. Dob pri Domžalah: Miš, 2007, 24 str.
| C | B- stopnja | nova izdaja, nova likovna obdelava
| bolezn, drugačnost, invalidi, veverice, živali v domišljiji

14. Moore, Julianne: **Pegasta Jagoda.**
Prev. Maja Šturm. Ilustr. LeUyen Pham. Ljubljana: CFA, 2009. (Samopodoba), 33 str.
| C | B- stopnja
| dekllice, drugačnost, samopodoba

15. Müller, Birte: **Gospod Cipek in gospod Kepic.**

Prev. Uroš Kalčič. Ilustr. Birte Müller. Ljubljana: Kres, 2001, 43 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, meje, nesoglasja, prijateljstvo

Zgodba o črti, ki jo ponoči neznanec potegne čez pokrajino, je po vsebinski in oblikovni plati nadvse sugestivna kritika meje. Vsiljena črta prav neumno razdeli drobnarije dveh prijateljev na 'moje' in 'tvoje' in tako se delitev v enem samem dnevu razvije v neobvladljiv prepir. V slikanici si zato sledijo strani z besedilom in strani z akvarelnimi prizori naraščajoče nestrpnosti obeh junakov. Vse strani, tako tiste z besedilom kot one z ilustracijo, nasilno prečrtuje debela rdeča črta, ki jo bralec doživlja kot tujek. Že naslov sam z imeni Cipek in Kepic pa opozarja, da meja vsiljuje sovrašтво do lastne zrcalne podobe. Zgodbo in akvarelno podobo, s katero je ilustrirana, na koncu te odlične slikanice reši dež, ki črto raztopi in jo izmije s pokrajine.

16. Ostrowicka, Beata: **Ampak jaz tako hočem!**

Prev. Lidija Cerk Dečman. Ilustr. Krystyna Lipka Sztarballo. Ljubljana: Koleda, 2008, 39 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, fantastična bitja, prijateljstvo, sožitje

Drevesniki, ki živijo v stari bukvi, tvorijo skupnost precej podobno človeški. Novi prišlek v ostalih sprva vzbudi zanimanje in pričakujoče vznemirjenje, a se kmalu izkaže, da ne izpolnjuje njihovih pričakovanj. Konflikt se zaostruje do točke, ki nepreklicno pripelje do zavrnitve in izobčenja. Dinamična slikanica na sproščen, zabaven in preprost način otroke sooča s pastmi sebičnosti in ozkosrčnosti, k čemer v precejšnji meri pripomorejo domiselno šaljive ilustracije, ki s svojo živahnostjo prinašajo zanimive likovne rešitve. Skozi celotno zgodbo nas kot rdeča nit spremljajo pogledi z izrezom enega očesa, ki izražajo strah, obup in začudenje, ter dosežejo vrhunec v soočenju pogledov dveh figur, ki vsaka na svoji strani, a končno povezani, odhajata v začetek prijateljstva. Odhod obeh v rumeno ozadje, v toplo in z aktivnostjo povezano barvo da slutiti, da prave dogodivščine šele prihajajo. Tenkočutna zgodba, ki spodbuja razmislek o osamljenosti, drugačnosti, strpnosti in še marsičem.

17. Smallman, Steve: **Ovčka, ki je prišla na večerjo.**

Prev. Ljubica Karim Rodošek. Ilustr. Joelle Dreidemy. Ljubljana: Alica, 2008, 25 str.

| C | B- stopnja | velike tiskane črke, za uro pravljic

| drugačnost, hrana, ovce, prijateljstvo, volkovi, živali v domišljiji

V trenutku, ko lačnemu volku zadiši jagnječja obara, na njegova vrata potrka majhna in prezebla ovčka. Ji bo uspelo pobegniti ali se bo zgodbica zasukala drugače? Prikupna slikanica uspe z duhovitim preigravanjem požrešnega volka preleviti v miroljubnega vegetarijanca, drobno ovčko, ki bi skoraj končala kot gurmanska poslastica, pa v volkovo nepogrešljivo prijateljico. Spretno izpeljane preobrate spremljajo humorne ilustracije, ki kljub napetemu stopnjevanju učinkujejo razigrano in sproščeno. Z bogato lestvico čustev dihajo tudi risbe, ki mojstrsko upodabljajo tudi najnežnejša razpoloženjska nihanja. Prizrčna zgodbica bo s svojo odkritosrčnostjo prav gotovo očarala majhne in velike.

18. Svetina, Peter: **O mrožku, ki si ni hotel striči nohtov.**

Ilustr. Mojca Osojnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1999. (Čebelica; 386), 18 str.

| C | B- stopnja | za uro pravljic

| drugačnost, glasba, mroži, živali v domišljiji

19. Tratnik, Simona: **Vesoljčki.**

Ilustr. Tina Marovt. Sora: Metulj, 2009. (Nanizanka; 1), 28 str.

| C | B- stopnja | tipografija različna

| drugačnost, veselje

20. Ullrich, Hortense: **Ko najdeš pravega prijatelja.**

Prev. Petra Piber. Ilustr. Daniela Kulot. Tržič: Učila International, 2002, 25 str.

| C | B- stopnja | o avtorjih

| branje, drugačnost, knjige, prijateljstvo, živali v domišljiji

21. Velthuijs, Max: **Zaljubljeni žabec.**

Prev. Tatjana Žener. Ilustr. Max Velthuijs. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2003. (Velike slikanice), 22 str.

| C | B- stopnja | nov prevod, nova izdaja, za uro pravljic

| drugačnost, ljubezen, žabe, živali v domišljiji

22. Velthuijs, Max: **Žabec in tujec.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Ilustr. Max Velthuijs. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2005. (Velike slikanice), 26 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, strpnost, žabe, živali v domišljiji

23. Weigelt, Udo: **Stari bober Evald.**

Prev. Veronika Drolc. Ilustr. Bernadette. Ljubljana: Kres, 2002, 25 str.

| C | B- stopnja

| bobri, delo, drugačnost, starost, živali v domišljiji

Bober Evald se je postaral in delo mu gre zato vse težje od rok. A še huje je, da druge gozdne živali v tem vidijo lenobo in Evald zagrenjeno prepusti svoj posel Arnu. Ta pa je sicer močan, toda nikakor ne obvlada gradnje jezov in šele tedaj živali pogrešijo starega mojstra. Zgodba je s tem novodobna različico nauka ljudskega izročila: tudi starejši imajo svojo vlogo v družbi, saj mlajši rodovi potrebujejo njihove izkušnje in modrost. A Weigeltova variacija gre še dlje. Na sporočilni plati odločno podčrta, da starejši prav iz tega lahko črpajo svojo samozavest, na estetski pa predvsem z načinom govora duhovito izraža razlike med generacijami; stari bober Arnovega slenga včasih preprosto ne razume. Sama ilustrativna plat, ki je po umetniškem izrazu sicer skromna in mestoma pretirano idilična, pa izrazito poudarja potrebo po harmoniji med različnimi generacijami.

24. Wilkoń, Piotr: **Muca Rozalinda.**

Prev. Janko Dolinšek. Ilustr. Józef Wilkoń. Ljubljana: Epta, 2000, 26 str.

| C | B- stopnja

| drugačnost, družina, mačke, samopodoba, strpnost, živali v domišljiji

Zgodba, ki spominja na mnoge življenjepise sodobnih zvezdnikov, je zgodba ugledne mačje družine, v kateri se rodi muca Rozalinda, tako drugačna po dlaki in duši, da se z družino spre in odide po svetu. V svetu uspe, postane slavna pevka, in preko televizijskih ekranov domače spet opozori nase. Ko postane še mamica, obišče domače, ki so že precej omehčani zaradi njenih uspehov, zadnjo pregrado pa odstrani eden od Rozalindinih mladičkov, ki je za razliko od ostalih nadvse podoben svojemu dedku. Ilustracija spremlja dogajanje z uniformirano enobarvnostjo okolja (visoke družbe, obveznih frakov ipd.), ki jo zmoti vpadljivost rdečedlake Rozalinde. Ko se obe generaciji mačk spravita, se tudi prevladujoči barvi razporedita v prijetno kompozicijo črnih in rdečih kožuščkov, ki očem, tako kot besedilo razumu, da čutiti, kako prijetno je v okolju ljubezni in pripadnosti. Škoda le, da kratko besedilo motijo tipkarske in postavitvene napaka.

1. stopnja – primerno za 1., 2. in 3. razred OŠ

1. Andersen, Hans Christian: **Grdi raček.**

Prev. Darinka Koderman Patačko. Ilustr. Steve Johnson, Lou Fancher. Prir. Stephen Mitchell. Tržič: Učila International, 2008, 40 str.

| C | 1. stopnja | nov prevod, nova izdaja, nova likovna obdelava, pravljica klasična, priredba | drugačnost, labodi, lepota, samopodoba, vrednote, živali v domišljiji

2. Bevk, France: **Peter Klepec.**

Ilustr. Marjan Manček. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2008. (Ciciban – zakladi otroštva), 22 str.

| C | 1. stopnja | ljudsko izročilo, nova izdaja, velike tiskane črke, za uro pravljic | dečki, drugačnost, moč, nasilje, pastirji, Slovenija, vile

Slovenska ljudska pripoved o Petru Klepcu je ohranjena v več različicah, pričujoča – avtorska priredba Franceta Bevka za otroke in z ilustracijami Marjana Mančka – je prvič izšla leta 1978 in pred nami je tretji, popravljeni ponatis. Slikanica je tokrat izšla v zbirki Zakladi otroštva: pripoved o Petru Klepcu je v resnici prav to, eden od »zakladov« slovenskega ljudskega izročila, ki bogati otroštvo več generacij Slovencev. Pripoved namreč izžareva pomembno sporočilo, silno kot je močan Peter Klepec: kdor je močan, naj priskoči na pomoč tudi drugim ... Lepo bi bilo, če bi bilo mnogo Petrov Klepcev na svetu!

3. Hänel, Wolfram: **Pogumni Jan.**

Prev. Janko Dolinšek. Ilustr. Alex de Wolf. Ljubljana: Epta, 2000, 47 str.

| C | 1. stopnja | o avtorjih, za začetno samostojno branje

| dečki, drugačnost, osamljenost, pogum

Besedilo postavlja v ospredje lik občutljivega, skoraj feminilnega dečka Jana. Ta zaradi introvertirane osebnosti le stežka navezuje stike s svojimi vrstniki, zato postaja tarča njihovega posmeha in se zateka v naravo. Tako ga na sprehodu zanese pot v bližino hiše socialno izoliranega Gašperja, o katerem se govori, da žre otroke. Toda ko dečka ravno takrat nepričakovano zajame snežna nevihta, ga samosvoji samotar reši in napoti domov. Prijetno, čeprav ne vrhunsko ilustrirana knjižica se torej loteva problema neutemeljenih govoric in namigovanj, ki jih povzročajo predsodki, na eni strani so naperjeni proti šibkosti in čustvenosti, na drugi proti samosvojim ljudem. Avtor pri tem slabo utemelji razloge za Gašperjevo svojskost, kar ošibi njegov lik, a ima tudi pozitiven učinek – bralec dobi občutek, da predsodki izvirajo predvsem iz pomanjkanja informacij.

4. Kermauner, Aksinja: **Tema ni en črn plašč.**

Ilustr. Jelka Godec Schmidt. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2001. (Povej mi), 46 str.

| C | 1. stopnja

| drugačnost, invalidnost, nesreče, slabovidnost, slepota

Pisateljica prepričljivo popiše življenjsko zgodbo Klemena, ki na šolski zabavi ob eksploziji petarde oslepi. Od tega trenutka dalje je v ospredje postavljen Klemenov notranji svet in njegova borba s samim seboj – sprejemanje nove bivanjske pozicije, ki mu določa položaj drugačnosti v odnosu do njegovih videčih vrstnikov. Iz tega dramatičnega notranjega spopada se Klemen vrne kot zmagovalec, z novim in osmišljenim 'uvidom' v življenje, šele ko se pobota z lastno nesrečo. Psihološko dobro utemeljena pripoved tako poudarja pomen podpore najbližjih in strokovnost ustreznih institucij. Prepoznavna didaktičnost, ki nikoli ni nasilna ali moteča, pa zgodbo umešča na samo mejo med poučnim in leposlovnim gradivom za mladino. V tej optiki sta knjigi dodana tudi slikovni slovar, brajeva abeceda ter del besedila iz knjige v brajevi pisavi.

5. Leaf, Munro: **Zgodba o Ferdinandu.**

Prev. Janez Gradišnik. Ilustr. Robert Lawson. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1994. (Deteljica), 72 str.

| C | 1. stopnja | nova izdaja, ponatis

| drugačnost, sreča, strpnost, Španija

6. Muck, Desa: **Anica in športni dan.**

Ilustr. Ana Košir. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Anica), 62 str.

| C | 1. stopnja | ponatis, za začetno samostojno branje

| deklice, drugačnost, prijateljstvo, šola, šport

7. Neuendorf, Silvio: **Niko Nosorog pa že ni pošast.**

Prev. Andreja Sabati-Šuster. Ilustr. Silvio Neuendorf. Ljubljana: Kres, 2000. (Berem sam), 44 str.

| C | 1. stopnja | za začetno samostojno branje

| drugačnost, prijateljstvo, živali v domišljiji

Knjiga o nosorogu Niku ne pripoveduje samo o prijateljstvu, pač pa tudi o temačnejših občutjih, kakršne so strah pred neznanim in neutemeljeno sovraštvo. Živali, med katerimi si je

Niko kanil poiskati nove prijatelje, se proti nosorogu namreč zarotijo, še preden ga sploh spoznajo: po njihovem je ogromen, ima rog in je nasploh čisto drugačen. Izvirnost samosvoje in zgledno ilustrirane knjige je v tem, da na prizorišče postopoma spušča živali, izmed katerih vsako zaznamuje kakšna posebna (telesna) lastnost. Nekatere so celo malce podobne Niku: medved ni nič manjši od njega in tudi Zaharija Kozel ima rog oziroma kar dva! Avtor na ta način izpostavi različnost kot splošno dejstvo, hkrati pa z blagim tonom razlaga, da prišlekov ne smemo soditi na prvi pogled, temveč po njihovih dejanjih.

8. Schimel, Lawrence: **Sosedje in prijatelji.**

Prev. Marjeta Drobnič. Ilustr. Sara Rojo Pérez. Ljubljana: ŠKUC, 2008. (Lambda; 69), 32 str.
| C | 1. stopnja | poučno leposlovje
| drugačnost, družina, homoseksualnost, predsodki, starši, strpnost

9. White, Elwyn Brooks: **Karlina pajčevina.**

Prev. Nataša Hrastnik. Ilustr. Garth Williams. Ljubljana: Aleph, 1998. (Aleph), 153 str.
| C | 1. stopnja
| drugačnost, prijateljstvo, smrt, živali v domišljiji

Karlina Pajčevina govori o prijateljstvu med pujsom Vilburjem in pajkovko Karlo, ki mu s svojo zvitostjo in spretnostjo reši življenje. Z besedami, ki jih ponoči vtke v svojo mrežo, namreč prepriča gospodarja, da je Vilbur, ki bi moral v kratkem pod nož, čisto poseben pujs. White pa ne izpostavi kot posebne vrednote samo pujsove (domnevne) drugačnosti, temveč poudari različnost vseh bitij, ki naseljujejo hlev ter jo predstavi kot koristno in nujno. Tako so predvsem zanimivi in raznovrstni (živalski) značaji tisti, na katerih temelji Whiteova zgodba o prijateljstvu in minljivosti. Njena vrednost je nadalje v tem, da spodbuja sočutenje z drugimi in drugačnimi ter načenja pomembne etične teme, saj spregovori o razumevanju, navezanosti, hvaležnosti, brezpogojni pomoči, poslanstvu posameznika in še čem.

10. White, Elwyn Brooks: **Štefan Mali.**

Prev. Nataša Hrastnik. Ilustr. Garth Williams. Ljubljana: Aleph, 1998. (Aleph), 115 str.
| C | 1. stopnja
| drugačnost, družina, živali v domišljiji

Ljubki Štefan Mali je s komaj petimi centimetri in mišjim videzom izrazito drugačen. Prav iz takšne drugačnosti pa izvirajo njegove številne nenavadne dogodivščine in pretehtavanje ustaljenih prepričanj. Spričo dejstva, da je delo prvič izšlo že leta 1945, bo oboje že nekoliko starejšim otrokom dalo vtis zastarelega in že prebranega. Toda najmlajšim samostojnim bralcem, ki so primarni Štefanovi bralci, bo marsikaj vendarle novo. Besedilo je nadalje glede na tovrstno svojo publiko smotrno razčlenjeno v kratka poglavja in popestreno s preprostimi črno-belimi medbesedilnimi ter celostranskimi ilustracijami.

11. Möderndorfer, Vinko: **Zeleni fantek: lutkovna igrica v desetih prizorih.**

Ilustr. Breda Varl. Maribor: Aristej, 2000. (Lutkovni oder; 2), 62 str.
| C | 1. stopnja
| drugačnost, lutke, prijateljstvo

2. stopnja – primerno za 4., 5. in 6. razred OŠ

1. Dahl, Roald: **Matilda.**

Prev. Bogdan Gradišnik. Ilustr. Quentin Blake. Spr. beseda Bogdan Gradišnik. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Žepnice), 260 str.

| P | 2. stopnja | nova izdaja, o avtorjih, za pogovore o knjigah
| branje, deklince, drugačnost, družina, knjige, nasilje, šola, učitelji

2. Dahl, Roald: **VDV: [veliki dobrodušni velikan].**

Prev. Ana Barič Moder. Ilustr. Quentin Blake. Ljubljana: Sanje, 2008. (Kiosk), 239 str.

| P | 2. stopnja | nov prevod, nova izdaja, nova likovna obdelava, o avtorjih
| dobrota, drugačnost, velikani

V Velikaniji živi devet hudobnih velikanov, ki jim gredo bolj od vsega v slast ljudje, VDV (Veliki dobrodušni velikan), ki je vegetarijanec in zbiratelj sanj in sirota Zofka. Bosta s pomočjo ravno pravšnje mešanice sanj in angleške kraljice lahko opravila z ogabnimi ljudožerskimi mrcinami? Knjiga je po dahlovsko duhovita in nabita s posrečenimi domislicami ter živahnimi opisi, po jezikovni plati pa je prava eksotika, saj VDV-ju besede delajo »strahopitne« težave, ker se mu pogosto »zacefizlja« jezik; prevajalka, ki se je v zadnjih letih tako rekoč specializirala za prevajanje Dahla in spopadanje z izzivi, ki jih le-ta vselej ponuja na jezikovno-slogovni ravni, je bila zaradi velikanovih govornih težav prisiljena v slovenščini izumiti čisto pravo »čveketajščino«, kar ji je brez dvoma odlično uspelo.

3. Gilmore, Rachna: **Prijateljica, kot je Zila.**

Prev. Katarina Mahnič. Dob pri Domžalah: Miš, 2005. (Zorenja), 136 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih, za pogovore o knjigah
| dekleta, drugačnost, narava, počitnice, prijateljstvo, razumevanje, strpnost

Problemska pripoved odpira temo razumevanja in sprejemanja otrok s posebnimi potrebami, saj je v ospredju prijateljstvo med najstnico Nobi in precej starejšo Zilo, ki zaostaja v duševnem razvoju. Idilični odnosi med odraslimi in otroki se zaostrijo ob prihodu Nobijinega strica Chada, problematičnega puer aeternusa, ki mu iz samovšečne zaverovanosti vase in patološke obsedenosti s popolnostjo in čistočo pomaga zgolj strpnost in skrajna potrpežljivost njegovih najbližjih. Stric Chad, ki z veliko muko in precej nespretno navezuje stike z ljudmi, ima tako precej težav pri sprejemanju Ziline drugačnosti, dokler ga njena čustvena trdnost in zrelost ne soočita z lastnimi primanjkljaji. Tekst sicer ni psihološka študija, prej zabeležka, v kateri se posamezni liki in odnosi med njimi komajda razvijejo; kljub svoji skicoznosti pa deluje psihološko prepričljivo in plastično ter podpira razmislek o odraslosti, ki ne stopa vedno vštric z dejansko starostjo.

4. Minne, Brigitte: **Pripoved o gospe Veverici in ostalih živalih v mamini glavi.**

Prev. Irena Hrast. Ilustr. Marja Meijer. Spr. beseda Sana Čoderl. Ljubljana: Ozara Slovenija, Nacionalno združenje za kakovost življenja, 2008, 93 str.

| P | 2. stopnja
| drugačnost, družina, duševne bolezni, pomoč, razumevanje, stiske

Zgodba je poskus razmisleka ob terapevtsko vzpodbujenem pisanju »knjige,« s katero deklica Jantar postopoma razkriva stisko svoje družine, ki se znajde v posebnih okoliščinah. Ali kakor Jantar zapiše: »Moja mama je drugačna od drugih mam: je veverica, cirkuška opica, zajec, kača in medvedek hkrati.« S temi besedami Jantar opiše duševno stanje svoje mame, ki počasi načinja stabilnost sicer drug drugemu vdanih družinskih članov: očeta, ki mora zaradi ženine duševne bolezni krmariti med delom in družino, malega bratca, ki ga kaotično stanje plaši ter pogumne in odgovorne Jantar, ki prevzame nase večji del družinskega bremena, skrb za mlajšega bratca ter gospodinjstvo, in se ob tem bori še zase in za svoje sanje: za vstop v fantovsko nogometno ekipo. Kljub podpori sošolca in prijatelja Nasta se družinska situacija zaostri v tolikšni meri, da je mama končno le prisiljena sprejeti strokovno pomoč. Čeprav je v spremni besedi zapisano, da je besedilo namenjeno »otrokom staršev, ki se soočajo z duševnimi motnjami«, pa je kratka pripoved o pogumni Jantar, pravzaprav še veliko več. Je predvsem zelo svetla, z upanjem obsijana knjiga o zvestobi sebi in drugim. Mojstrsko izrisani značaji, postopno stopnjevanje napetosti, bistri razmisleki prvoosebne pripovedovalke, izostreni skozi prizmo otroške naivnosti, so zato tudi nadvse duhoviti in predstavljeni s posebno neposrednostjo, ki jo podpira tudi minimalistična, docela premišljena in učinkovita pripovedna zgradba.

5. Philipps, Caroline: **Bela kava in Posipanec.**

Prev. Tamara Bosnič. Ilustr. Nina Meglič. Dob pri Domžalah: Miš, 2009. (Prva zorenja), 149 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| drugačnost, prijateljstvo, rasizem, strpnost

6. Tamaro, Susanna: **Srce iz špeha.**

Prev. Jože Stabej. Ilustr. Tony Ross. Ljubljana: Mladika, 1995. (Trepetlika; 20), 103 str.

| P | 2. stopnja | o avtorjih

| debelost, dečki, drugačnost

7. Vidmar, Janja: **Prijatelja.**

Ilustr. Katarina Štrukelj. Ljubljana: Mladika, 2003. (Liščki), 50 str.

| P | 2. stopnja

| drugačnost, prijateljstvo, sožitje, strpnost, verstva

Dogajanje v knjigi je osredinjeno okrog dveh fantkov, ki sta kljub verskim in kulturnim razlikam najboljša prijatelja. Jakob in Amir se pri svojih druženjih pogosto pogovarjata o Bogu in Alahu, a se humorno prikazanim razlikam predvsem čudita in zaradi drugačnosti nista drug do drugega nestrpnna. Mnogo večje težave pa imata vsak v svoji družini: Jakoba pesti nova družinska članica, sestra Iva, Amir pa ravno nasprotno zaradi selitve v tujem okolju pogreša svoja stara starša. Do mladi publiki primerno nepretresljivega zapleta pride prav zaradi slednjega, ko se junaka na lastno pest odpravita s kolesom iskat Amirjeva stara starša. A relativno napeta fabulativna plat niti ni tako pomembna kot iz nje izhajajoča poanta: kako prijatna je strpnost med različnimi versko-kulturnimi skupinami.

3. stopnja – primerno za 7., 8. in 9. razred OŠ

1. Almond, David: **Mož s podstrešja.**

Prev. Andreja Blažič Klemenc. Tržič: Učila, 2000. (Metuljev let), 188 str.

| M | 3. stopnja

| bolezn, bratje, drugačnost, družina, fantje, mladostniki, prijateljstvo, sestre

Michael v razpadajoči garaži ob hiši, v katero so se ravno preselili, najde oslabelega neznanca. Kljub temu, da je stari mož silno nenavaden – zdi se celo, da mu rastejo krila – mu glavni junak brez pomisleka pomaga. Skeletar, kot poimenuje svojega novega znanca, pa ni edini drugačni lik knjige. Michaelova prijateljica in soseda Mina se namreč na prvi pogled od ostalih loči po tem, da se šola kar doma, a še bolj jo delajo posebno njena osupljiva senzibilnost, zrelost in modrost, ki jo naredijo bolj podobno razumnim odraslim, kakor razposajenim vrstnikom. Almondovo knjigo prek obeh 'posebnežev' prevevata izjemno nežen ton in nenavadno sanjsko vzdušje (ki se s slovenskim prevodom sicer porazgubi), predvsem pa je v svojih kratkih dialogih polna drobnih življenjskih modrosti. Misel o strpnosti, potrpežljivosti in upanju, ki je implicitno vtkana v tekst, je le ena izmed teh.

2. Arold, Marliese: **Živeti hočem!**

Prev. Darja Erbič. Spr. beseda Irena Klavs. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1998. (Odisej), 133 str.

| M | 3. stopnja

| bolezn, dekleta, drugačnost, mladostniki, strah

Sedemnajstletna Nandine, športnica, pridna učenka in spolno ozaveščena najstnica, nenadoma izve, da je okužena z virusom HIV. S pomočjo staršev, strokovnih delavcev in prijateljice se počasi sooči s svojimi strahovi ter se vrne v 'normalno' življenje. Najtežje premaguje nerazumevanje, nesprijemanje in obsojanje okolice, kar je pogojeno z najrazličnejšimi predsodki. Ti so večinoma plod nepoznavanja bolezn, zato avtorica v besedilo spretno umešča strokovna spoznanja o aidsu in s tem junakom kot tudi bralcem pomaga razčiščevati dvome o pomembnejših dejstvih, jih seznanja z realnostjo in uči strpnosti. Na koncu knjige je dodana še strokovna spremna beseda z osnovnimi informacijami o bolezn. Odlično čtivo za mladino, ki mora poznati dejstva in možnosti.

3. Bach, Richard: **Jonatan Livingston Galeb.**

Prev. Janez Gradišnik. Spr. beseda J. G.. Fotogr. Russell Munson. Ljubljana: Mladinska knjiga, 1989. (Zlata knjiga), 90 str.

| M | 3. stopnja | fotografije, naslovniško odprta pripoved, nova izdaja, ponatis

| drugačnost, galebi, svoboda, živali v domišljiji

4. Burgess, Melvin: **Sanje neme deklice.**

Prev. Franjo Jamnik. Tržič: Učila, 2000. (Metuljev let), 210 str.

| M | 3. stopnja

| drugačnost, družina, invalidnost, ljubezen, mladostniki, nasilje, osamljenost, zlorabe

Svet gluhe in nepismene deklice April, domačinke in posebnice vasi Cibblesham je skrivnosten in rahel. Svet skrbno vzgajanega dečka Tonyja, sina bogate in izobražene meščanke Barbare Piggot, pa je trden in predvidljiv. Ta dva svetova se usodno srečata v trenutku, ko se na eni strani April začne zavediti svojega odrasčanja in okolice, ki brezčutno izkorišča njeno gluhost, ter na drugi strani Tony odkrije zlaganost in praznost sveta, v katerem je živel in pred katerim skušata z mamo zbežati. Čez to pretresljivo srečanje pisatelj tenkočutno razprostre kompozicijsko impresijo krhkosti in negotovosti vsega etičnega ter impresijo trdnosti vsega moralno nesprejemljivega. Zgodba se za April kljub zlorabi konča kot velika možnost, ki ji jo nudi šola za gluhe, torej srečno. In tudi Tonyju, kljub temu, da so ga ločili od ljubljene April, sreča ponuja možnost s pismom, ki mu ga preko njegove mame pošlje April. Že večkrat nagrajeni avtor velja tudi zaradi tega romana za enega najboljših sodobnih angleških mladinskih pisateljev.

5. Carmi, Daniella: **Samir in Jonatan.**

Prev. Špela Omahen Regovc. Tržič: Učila International, 2002. (Metuljev let), 163 str.

| M | 3. stopnja

| drugačnost, invalidnost, Izrael, Palestina, prijateljstvo, vojne

Nepredvidna vožnja s kolesom botruje hudi poškodbi, ki palestinskega dečka Samirja pripelje v neznani svet, judovsko bolnišnico. V njej šele spozna, na kako oster rob je odrinjena palestinska družba: streljanje, sirene, strah pred vojaki in bratova smrt ga preganjajo tudi v mirnem bolnišničnem okolju, kjer sicer spoznava drugačen vsakdan. Nepričakovano prijateljstvo z Jonatanom mu namreč nazadnje prežene osamljenost in končno se počuti enakega drugim. Besedilo je z vsem omenjenim pretanjen prikaz razmer v Izraelu, saj ne gre za običajno predstavitev izrednega stanja in sovraštva dveh narodov, ampak za občuteno zgodbo o dečkih, ki niso junaki, in vzpostavljanju prijateljstva.

6. Coleman, Michael: **Čudakov boj.**

Prev. Anja Kokalj. Spr. beseda Jana Zirkelbach. Ljubljana: Grlica, 2006. (Na robu), 152 str.

| M | 3. stopnja | za pogovore o knjigah

| dečki, drugačnost, nasilje, samopodoba, šola, učitelji

Zgodbo o neizprosni in pogumnem boju za preživetje precizno in razsodno pripoveduje prvoosebni pripovedovalec Daniel, ki se skupaj z nasilnim vrstnikom Tozerjem in učiteljem telovadbe Axelmannom znajde ujet v podzemni jami. Daniel je bister, nadarjen fant, matematični genij, ki se ga zavoljo samotarstva oprime vzdevek Čudak. Za to je kriv Tozer, šolski nasilnež, za katerega pa se v teku zgodbe izkaže, da je pravzaprav tudi sam žrtev oziroma zgolj lutka v rokah dveh 'sposobnejših' manipulatorjev, ki izkoriščata njegovo fizično moč in željo po pripadnosti skupini vrstnikov. Hkrati sta oba fanta žrtvi Axelmannu; učitelj si namreč pozornost in naklonjenost razreda zagotavlja z nedoraslim norčevanjem iz učencev, ki jih posebej v ta namen vzame na piko. V pasti pod zemljo se hierarhija odnosov spremeni; v temi se stvari pokažejo v novi luči: Axelmann je nemočen, Tozerja je strah, Daniel pa mora svoje samotarstvo zamenjati s timskim delom. Napeta, večplastna zgodba (avtor se loti tudi družinskega ozadja junakov, npr. razmerja Daniel – oče) razkriva mehanizme delovanja vrstniškega nasilja, pri čemer se Coleman izkaže predvsem kot pretanjen psiholog, saj mu uspe izrisati prepričljiva (in zanimiva!) psihološka profila glavnega junaka in Tozerja.

7. Haasse, Hella S.: **Vmesna postaja.**

Prev. Mateja Seliškar Kenda. Spr. beseda Mateja Seliškar Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2002. (Odisej), 104 str.

| M | 3. stopnja

| begavci, drugačnost, mladostniki, osamljenost, prijateljstvo, starost

Zgodba cenjene holandske pisateljice pripoveduje o najstnici Xenii in ostarelem profesorju Samuelu, ki sta se prostovoljno osamila: Xenia v posrednem smislu, saj si mladim letom navkljub poskuša najti od staršev ločeno življenjsko pot, Samuel pa v dobesednem, saj se je zaradi razočaranja nad generacijo srednjih let (in občutkom krivde, da je malovredna tudi zaradi njega) zaprl med štiri stene. Tudi zaradi skupnega 'nasprotnika', 'vmesne' generacije, se spoprijateljita in se sčasoma drug drugemu pomagata otresti osebnih zablod – Xenia bo morda vendarle nadaljevala šolanje in Samuel stopi prek praga. Toda srž njunega odnosa je v neprestani razpravi o 'vmesni' generaciji, ki je trenutno seveda vladajoča, zato pa v prvi vrsti kriva za neprijetno stanje sveta: izrazito drugačna junaka odpirata probleme 'običajne' sodobne družbe, včasih na najglobljem filozofskem nivoju, a pri tem tudi ostane, saj gre vendar zgolj za 'vmesno postajo' na njuni življenjski poti.

8. Hendry, Frances Mary: **Chandra.**

Prev. Anja Kokalj. Spr. beseda Vladimira Rejc. Ljubljana: Grlica, 2005, 158 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih

| dekleta, drugačnost, družina, Indija, običaji, poroka, tradicija

Problemski roman se loteva še dandanes aktualnega problema dogovorjene poroke, ki ima svoje korenine v patriarhalni tradiciji indijske družbe. Pripoved ne želi biti poglobljena sociološka študija sodobne Indije in tudi ne njena kritika, temveč na primeru posameznika prikazana življenjska zgodba o pogubnih posledicah takšnih običajev. To je zgodba enajstletne deklice Chandre, ki se ji uspe s pomočjo močne volje, želje po samoohranitvi, naklonjenih posameznikov in ščepca sreče izviti iz krempljev tradicije ter si poiskati lastno življenjsko pot, ki pa je žal možna samo v tujini. Knjigo, ki je prejela kar nekaj literarnih nagrad, odlikuje psihološka motiviranost, prepričljivo zasnovana in izpeljana pripoved o odraščanju v posebnih razmerah ter psihološka verjetnost književnih likov, kar pa ni naključje, saj je utemeljena na resnični življenjski izkušnji.

9. Hill, David: **Se vid'va, Simon!**

Prev. Vida Vrečar. Spr. beseda Zvezdana Majhen. Dob pri Domžalah: Miš, 2003. (Zorenja), 180 str.

| M | 3. stopnja

| bolezn, drugačnost, družina, invalidnost, mladostniki, razumevanje, samopodoba, smrt, strpnost

Večkrat nagrajeni in v pisateljevi domovini, Novi Zelandiji, zelo priljubljeni roman je osebno izpovedna zgodba najstnika Nathana. Toda osrednja oseba je pravzaprav Simon, ki ga je mišična distrofija privezala na invalidski voziček, okrog njega pa se pletejo čustveni in socialni odnosi med vrstniki, starši in učitelji. Glavna odlika romana je tako afirmativen odnos do drugačnosti, predvsem seveda tiste, vezane na invalidnost, in tenkočutno upovedovanje različnih stopenj strpnosti do drugačnih. Zgled so pri tem Simonovi starši, ki mu ves čas omogočajo, kolikor le zmore, samostojno življenje, s čimer obdrži svoje

dostojanstvo. Tako Simon kljub zavedanju, da bo kmalu umrl, ni le bister, ampak tudi samozavesten in duhovit najstnik, ki izžareva optimizem in veselje do življenja. Prav s tem pa spodbuja vrstnike in učitelje v razmislek o različnih predsodkih in k njihovem opuščanju.

10. Jennings, Paul: **Kako je Hedley Hopkins sprejel izziv.**

Prev. Katarina Mahnič. Spr. beseda Paul Jennings. Dob pri Domžalah: Miš, 2007. (Srečanja), 220 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih

| Avstralija, Downov sindrom, drugačnost, fantje, mladostniki, odraščanje, pogum, pomoč, predsodki, strpnost, učitelji

11. Mal, Vitan: **Na ranču veranda.**

Ljubljana: Karantanija, 2000. (Domače branje), 180 str.

| M | 3. stopnja

| drugačnost, fantje, podeželje, rejništvo

12. Peters, Julie Anne: **Luna.**

Prev. Anja Kokalj. Spr. beseda Jana Zirkelbach. Ljubljana: Grlica, 2007. (Na robu), 268 str.

| M | 3. stopnja

| drugačnost, fantje, mladostniki, samopodoba, sestre, spolnost, transseksualnost

V pretresljivi prvoosebni pripovedi spremljamo Regan, ki se mora iz dneva v dan soočati z drugačnostjo svojega brata oziroma sestre. Liam je namreč transseksualec, dekle, rojeno v deško telo, oseba, ki čez dan igra vlogo fanta, kot to od nje pričakuje okolica in z oče, ki si želi mačo sina, ponoči pa se pred ogledalom prelevi v Luno, dekle z okusom in s spretno roko za ličenje. Edina, ki ji Luna zaupa svojo skrivnost, je torej mlajša sestra Regan, ki ima zavoljo teže takšnega bremena neprestano občutek, da si z bratom delita eno življenje - njegovo. Petersova v svojem romanu odpira novo problemsko temo in ustvari izjemen, iskren, intenziven in kompleksen odnos med sestro in bratom, ali, bolje rečeno, sestrama, prepričljivo ubeseduje vzdušje, ki vlada v družini in neizprosno zastavlja vselej nekoliko provokativna vprašanja o mejah človekove tolerance in odprtosti duha, kar pa je zelo težko, saj je v na videz urejeni ameriški družini in družbi veliko odtujenosti in prikritosti. Zanimiva je tudi pripovedna perspektiva s stališča nekoga, ki doživlja stisko svojega bližnjega, ki je v slovenski problemski literaturi prav tako redka. Romanu je dodana spremna beseda Jane Zirkelbach, ki strokovno osvetli ta problem.

13. Rai, Bali: **(Ne)dogovorjena poroka.**

Prev. Janez Lavtižar. Ljubljana: Grlica, 2003. (Romani Grlica), 304 str.

| M | 3. stopnja

| Anglija, drugačnost, družina, Indija, ljubezen, očetje, predsodki, priseljenci, tradicija

Gre za prvoosebno pripoved najstnika Mandžita, katerega družina se je preselila v Anglijo iz Indije in zaživela v 'umazani, pokvarjeni beli kulturi', kakor njihovo novo domovino imenuje junakov oče. Predvsem zaradi njega je življenje sikhovske družine v Angliji togo in nasilno, zapira se v vzvišenost in nad njim vlada nepopustljiv nadzor, o katerem najbolje priča prav običaj dogovorjenih porok. Zgodba je tako solidna sociološka študija, ki po eni strani govori

o moči in nemoči sobivanja dveh različnih kultur, po drugi pa odkrita beseda o predsodkih indijskih priseljencev do Evropejcev. V tej luči besedilo beremo kot opozorilo, da sta za medkulturne napetosti odgovorni obe strani. Kljub problematiki medkulturalnosti pa pripoved v prvi vrsti deluje kot izrazit psihološki in razvojni roman, torej kot izpoved o junakovem odraščanju, dozorevanju ter odkrivanju lastne življenjske poti.

14. Sepúlveda, Luis: **Zgodba o mačku, ki je naučil galebko leteti.**

Prev. Blažka Müller. Ilustr. Sabine Wilharm. Ljubljana: Vale-Novak, 1998, 106 str.

| M | 3. stopnja | naslovniško odprta pripoved, o avtorjih
| drugačnost, galebi, mačke, strpnost

15. Spinelli, Jerry: **Zvezdica.**

Prev. Simona Nagernik. Ljubljana: Grlica, 2003. (Romani Grlica), 195 str.

| M | 3. stopnja
| drugačnost, ljubezen, mladostniki, nestrpnost, odtujenost

Naslovna junakinja Spinellijevega romana nosi ljubko neobičajna oblačila, igra na ukulelo in izraža izrazito drugačen pogled na svet. Vrh tega ima seveda tudi nenavadno ime in mnogi njeni sošolci imajo težave s sprejemanjem njene drugačnosti. Te težave knjiga sicer izrazito literarno, a v podtonu skoraj študijsko razdela, saj jasno pokaže na več faz v odnosu med Zvezdico in njenimi vrstniki: slednji jo najprej z zadržanim zanimanjem preučujejo, kasneje posnemajo, nato pa jo začno sovražiti in jo skoraj nasilno izobčijo. Avtor omenjeni kolektivni odnos posrečeno nadgradi še z zasebnim, z zadržano in sanjavo simpatijo prvoosebnega pripovedovalca Lea do Zvezdice. Vrstice svoje knjige tudi s tem spretno naelektri z intenzivnim čustvenim nabojem, ki se nikoli ne razleti v patetiko in melodramatičnost. Pač pa je škoda, da slovenski prevod zgoraj opisane kvalitete neprestano moti s svojimi nerodnostmi.

16. Swindells, Robert: **Sramota.**

Prev. Jakob J. Kenda. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2000. (Odisej), 141 str.

| M | 3. stopnja
| dekleta, drugačnost, družina, nasilje, prijateljstvo, strah, verstva, zlorabe

Večkrat nagrajeni Swindells je bil v devetdesetih eden najpomembnejših avtorjev problemskega romana in v to območje spada tudi priljubljeni roman Sramota. Ta je zanimiv že po svojem slogu, ki je v slovenščino uspešno prenesen; tudi prevod izraža neambiciozen jezik, meječ na pogovornega, s katerim se delo pravzaprav najbolj odločilno približa mladim. Bistvena za uspeh pripovedi je nadalje strukturno izražena dvojnost: prvoosebna pripovedovalca, Martha in Scott, si delita poglavja. Izmenjujoča se perspektiva seveda najprej služi okrepitvi napetosti, a obenem podpira tudi različnost junakov. Marthina družina namreč pripada izjemno strogi verski sekti in vrh tega njen dom bremeni tudi grozljiva skrivnost, Sramota. Scott pa je 'povsem običajni najstnik', ki se je priselil v njen okoliš in roman se predvsem zaradi njegovega razumevanja ter detektivske spretnosti konča optimistično. Obenem je opomin nestrpni verski gorečnosti, a večkrat ošvrkne tudi sodobno potrošniško družbo, ki vsaj deloma pripomore k tovrstnim skrajnostim.

17. Tratnik, Suzana: **Ime mi je Damjan.**

Ljubljana: ŠKUC, 2001. (Lambda), 153 str.

| M | 3. stopnja

| drugačnost, družina, homoseksualnost, mladostniki, nasilje, zlorabe

Kratki roman Tratnikove se bo vsekakor zapisal za enega osupljivejših poskusov na področju literarnih del za starejše najstnike. Glavni junak, brezkompromisni devetnajstletnik v skupini za samopomoč namreč razgalja svoje življenje – je brez izobrazbe, zamuja v službo, veliko popiva, ime mu je Damjan in je ženska. Odnos okolja do takšnega socialno in še spolno problematičnega lika, kot ga prikazuje roman, se resda zdi neverjeten: družba ga pravzaprav sprejema in resne težave z razumevanjem ima le doma. Toda bistveno je, da avtorica ostaja nekako distancirana od dogajanja, ne išče vzrokov za dano situacijo in ne moralizira, temveč zgolj opozarja na predsodke. Predvsem s tovrstnim distanciranjem pa tako sama kot njen lik dosežeta nenavadno ponosno držo: zanimivo in vendar naporno branje, ki nikomur ne bo v uteho, a tega si niti ne želi.

18. Vidmar, Janja: **Princeska z napako.**

Ljubljana: DZS, 1998. (Dober dan, roman!), 211 str.

| M | 3. stopnja

| dekleta, drugačnost, mladostniki, nasilje, nestrpnost, nosečnost, priseljenci, revščina

Problem integracije v družbo je lahko izredno težaven, zlasti za otroke in najstnike, ki neprestano potrebujejo samopotrjevanje. Štirinajstletne Fatime, ki je s številno družino pribežala iz Srebrenice, v razredu ne marajo, nič kaj priljubljena ni niti med učitelji, tudi doma se nihče nima časa ukvarjati z njo. Njeno osamljenost pretrga prijateljstvo z »drugačno« učiteljico in usodna zaljubljenost. Premočrtna in vendarle aktualna zgodba o zapeljevanju nedolžnega dekleta ter najstniški nosečnosti je nadgrajena s problematiko rasne nestrpnosti, nasilja, problematiko beguncev in spolne zlorabe. Avtorica se v opisih včasih pretirano poslužuje stereotipov, a morda šele pretiravanje brezbrizne in razvajene privede do razmišljanja o navedenih problemih in drugačnega obnašanja. Za to delo je pisateljica leta 1998 prejela nagrado Večernica in 1999 mednarodno nagrado Besede brez meja.

19. Yoshimoto, Banana: **Adijo, punca.**

Prev. Mirjam Čuk Moishi. Spr. beseda Tomo Virk. Ljubljana: Karantanija, 2008.

(Gener@cije), 143 str.

| M | 3. stopnja | o avtorjih

| bolezn, drugačnost, invalidnost, ljubezen, mladostniki, odraščanje, pogum, prijateljstvo

Delo je že drugi v slovenščino prevedeni roman omenjene svetovno znane japonske pisateljice, katere romani so prevedeni v več kot 20 jezikov. Roman sodi v območje kvalitetne »cross-over« literature, ki je s svojo sporočilnostjo namenjena tako mladim kot odraslim bralcem. Pripoved je postavljena v čas poletnih počitnic v obmorsko gostišče, kjer živi s svojo družino krhka, a značajska močna in uporniška mladostnica Cugumi. Ta si s svojim neobičajnim in muhastim vedenjem, ki je posledica njene neozdravljive bolezni, zaradi katere je v romanu nenehno prisotna misel na smrt, brez kakršnih koli moralnih zadržkov z veseljem privoščila različne vragolije (poigravanja) z ljudmi, nespodobnosti in celo hudobne izpade. Edina, ki jo zares razume, je njena razumevajoča sestrična Maria, ki je v romanu tudi prvoosebna pripovedovalka. Avtorici je uspelo pretanjeno ubesediti celo mrežo bolj ali manj

zapletenih odnosov med mladimi in odraslimi. V pripovednem slogu, ki se zdi podoben haikuju, mojstrski so opisi razpoloženja in podobe iz narave, ni ničesar preveč. Vse te omenjene pisateljčine značilnosti pisanja je uspelo ohraniti tudi v prevodu slovenski prevajalki, živeči na Japonskem, Mirjam Čuk Moishi. Avtorica pušča v romanu odprt konec, vsak bralec si ga ustvari sam: to je lahko zadnje poletje bolne Cugumi ali pa jih bo deležna še več.

Primerno tudi za srednješolce

1. Kaysen, Susanna: **Prekinjeno deklišтво.**

Prev. Dušanka Zabukovec. Ljubljana: Cankarjeva založba, 2002. (Najst. Gimnajst), 171 str.
| M | 4. stopnja
| Amerika, bolezni, drugačnost, duševne bolezni, samopodoba, zavodi

Kronološko razdrobljena zgodba o prostovoljnem zdravljenju najstnice v psihiatrični bolnišnici je avtobiografska, njene spomine pa dopolnjujejo kopije dokumentov. Na takšni verodostojni podlagi je knjiga tudi kvalitetna literarna predstavitev duševnih bolezni: kratka poglavja se ustavljajo ob pomembnejših dogodkih, rutini vsakdana in vprašanjih o začetku obolenja ter njegovih različnih pojavnih oblikah, ki so s strokovnimi termini predstavljene na primerih bolnic. Roman nadalje s svojim slogom uspešno posnema zmedenost misli psihiatričnih bolnikov, pomembno pa je tudi, da so dogodki in razmišljanja podani brez samopomilovanja, celo z umerjenim cinizmom. Avtorica se tudi ne izogiba še tako neprijetnim dejstvom in se zaveda zaznamovanosti z oznako psihiatrične bolnice, ki ostane za celo življenje. A kratek končni povzetek usod nekaterih deklet po izpustu iz bolnišnice prikaže, da zaznamovanost ni usodna.

2. Kermauner, Aksinja: **Berenikini kodri.**

Spr. beseda Vlasta Nussdorfer. Dob pri Domžalah: Miš, 2006. (Zorenja +), 189 str.
| M | 4. stopnja | o avtorjih, za pogovore o knjigah
| albinizem, drugačnost, Ljubljana, mladostniki, odraščanje, slabovidnost

3. Kermauner, Aksinja: **Orionov meč.**

Dob pri Domžalah: Miš, 2008. (Zorenja +), 220 str.
| M | 4. stopnja | o avtorjih
| drugačnost, ljubezen, mladostniki, slabovidnost

4. Mahy, Margaret: **24 ur.**

Prev. Andrea Švab. Spr. beseda Tilka Jamnik. Dob pri Domžalah: Miš, 2007. (Najnaj), 250 str.
| M | 4. stopnja | o avtorjih
| drugačnost, mladostniki, odraščanje, samomor, ugrabitve, vrednote

Dogajanje v romanu novozelandske avtorice, ki je leta 2006 postala Andersenova nagrajenka, je skrčeno na 24 ur, v katerih glavni junak Ellis - zvenelo bo klišejsko - iz fanta tako rekoč čez noč postane moški. Ko se iz internata vrne domov na zaslužene poletne počitnice, si obljubi

"divje dogodivščine" in krepko porcijo dobi že prvi dan, v katerem se pošteno zabava, dobi novo pričeško in tetovažo, v praksi preizkusi in potrdi svoj igralski talent, se dokončno sooči s smrtjo prijatelja Simona, se zaljubi in odljubi in iz rok ugrabitelja reši dojenčico. Med junaki sicer velja posebej izpostaviti tudi Jackieja, ki ga je Mahyjeva zastavila kot klovnsko, tragikomično figuro, ki nam gre na živce z isto lahkoto, s kakršno se nam minuto kasneje (spet) priljubi. Roman, ki ga preveva skrivnostno ozračje in v katerem smo priča vratolomnim akcijam, se torej izkaže za napeto in intenzivno branje.

5. Thompson, Craig: **Odeje: roman v stripu.**

Prev. Mojca Krevel. Ilustr. Craig Thompson. Ljubljana: Mladinska knjiga, 2006. (Odisej), 588 str.

| M | 4. stopnja

| drugačnost, družina, fantje, ljubezen, mladostniki, odraščanje, vera, vrednote

Odeje mladega ameriškega striparja Craiga Thompsona so devet poglavij obsegajoč roman v stripu. Vsa se vrtijo okoli Craiga iz Wisconsina, ki odrašča v tradicionalnem okolju, obkrožen s fanatičnimi verniki, nezdravo vkalupljenimi v cerkveno ideologijo. Slednji sta žal podlegla tudi njegova starša, ki mu vztrajno grenita življenje; avtor tako na več mestih nazorno pokaže, kako težko je v takšnem omejenem (družinskem in družbenem) okolju sprejemati odločitve in si po lastni meri krojiti življenje. Primer? Craig, ki se je že kot otrok pred neprijazno stvarnostjo zatekal k risanju, se želi vpisati na likovno akademijo, kar pa mu župnik močno odsvetuje z argumentom, da tam rišejo gole ljudi, zaradi česar lahko mladi postanejo homoseksualci! Odeje so torej simpatična, grenkosladka, nekoliko nostalgična, vendar ne sentimentalna zgodba o odraščanju, zaljubljanju in težavnem iskanju identitete, njen čar pa se skriva predvsem v vizualni plati, ki ji poznavalci stripovske umetnosti priznavajo izvrstno kompozicijo in odlično risbo s čopičem. In brez skrbi: knjiga na videz strašljive debeline je obvladljiva v nekaj urah!

6. Walker, Kate: **Peter.**

Prev. Marta Pirnar. Ljubljana: ŠKUC, 2007. (Lambda; 57), 192 str.

| M | 4. stopnja | o avtorjih

| drugačnost, fantje, homoseksualnost, mladostniki, odraščanje, samopodoba

Eden izmed najvidnejših romanov za mlade z gejevsko tematiko, navdušuje s čustvenim nabojem in odkrito zgodbo o raziskovanju spolne identitete. Slednje je petnajstletnemu naslovnemu junaku, zavezanemu fotografiji in motorjem, skoraj nemogoče, saj je njegovemu čutenju nenaklonjena tako družina kod družčina motoriziranih »prijateljev«, ki jih veže kult mačizma in grobosti. Peter začne o vprašanjih, ki ga glodajo, pogumneje razmišljati šele, ko se pojavi David. Domala sanjski lik, starejši fant, študent, je izrazito prijazen in čuteč, vedno brezhibno oblečen, vrh tega pa še hudo spreten ljubiteljski mehanik! Ob Petrovih notranjih viharjih, ki jih sproža trenje med navdušenjem nad homoseksualno usmerjenim Davidom in privzgojenimi predsodki o gejih, pride do izraza avtoričina izvrstna karakterizacija; škoda le, da je pri nekaterih stranskih osebah šablonska in da je slovenski prevod izrazito začetniški.